

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 12 kor. Fél évre 6 kor. Negyed évre 3 kor. — III.
Magyar száma ára: 20 fillér.
Előfizetel csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések
Ár szabály szerint számítottak. — Nagyobb és többesbör hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Nyílttér petit sora: 40 fill.

A b.-gyarmati áll. főgymnasium.

Tegnap öröm ünnepet ült B.-Gyarmat, a főgymnasium megnyitának ünnepét. A mi után a város közönsége oly régen vágyott, immár teljesebbé ment s ez által a város fejlődésében, óriási lépést haladott előre. A legújabb idők fejleményei egymás után nyújtják ennek a városnak azokat az előnyöket, melyekben intelligenciájánál és helyzeténél, közigazgatási állásánál fogva már évekkel ezelőtt részesednie kellett volna, de a melyek a viszonyoknak sajátzerű alakulása folytán eddig elmaradtak s kibontakozni csak is most kezdenek.

A jelennek örömeiben azonban a multnak mulasztásait szívesen elfelejtjük s kizárólag ezeknek az örömöknek élünk. Azokból e lapnak is kijut a maga osztályrésze, mert ha a főgymnasium létesítésének történetét hiven akarjuk megírni, azt kell papírra vetnünk, hogy az eszme e lapok hasábjain nyert hangot a legelőször s a kezdeményezés e lap utján indult meg, hogy hova tovább szélesebb gyűrűzetet nyerve, az áldozatkészség s a nemes célok után törő lelkesedés révén hosszú évek után ma-már a megvalósulás előtt állhatunk.

A lélekemelő buzgalom lankadhatlan harcosainak egész sora fogott kezét ebben az áldásos munkában, hogy fáradhatatlan tevékenységet fejtessen ki s időt, cselekvést nem kimélve, a magyar kulturának ezzel a kiváló intézményével ajándékozta meg a várost. Jobban és nemesebben végzett munka sohasem volt ennél. A buzgalom e lángoló tevékenysége azonban nem veszett kárba, hanem megteremté a maga áldásos gyümölcsét, melyből osztályrészt e város oly régen nem kapott. Nem csoda, ha ünnepet ült s az ünnep óráiban legelőször is arra tekint és ahhoz fordult, akinek a nemes cél megvalósítására törő munkában kétségkívül az oroszlanyrész jutott. S ez: *gróf Forgách Antal*, a b.-gyarmati választó kerület országgyűlési képviselője, aki már programbeszédjében határozott ígéretet tett arra nézve, hogy a főgymnasium létesítésére mindent meg fog tenni. Ezt az ígéretet immár hiven, férfiasan beváltotta s ez által oly kiváló érdemet szerzett s biztosított magának, melyet e városban s e kerületben mindenki a legszívesebben elismer.

Mert a főgymnasiumnak felállítására s megnyitására nem csak városi, hanem kiválóan nemzeti érdek. Azokról az előnyökről, melyek azzal kapcsolatosak s a melyek abból szükségszerűleg folynak, bővebben beszélni fölösleges, jól ismeri azokat mindenki s azokban része lesz mindenkinek. Elég ha e helyütt s ez alkalommal, midőn a megnyitás örömeit

éljük, arra a nagy és hatalmas erkölcsi előnyre utalunk, mely a várost a magyar cultura egyik előkelő és kiváló tényezőjévé avatja s alkotó elemévé azoknak az erőknél, melyek a nemzet jövőjén munkálnak s fenmaradását, virágzását, és boldogulását biztosítják. Mert elvégre is az a munka a legmaradandóbb, melyet a cultura teljesít. Az a munka a leglélekemelőbb s talán a legfenköltebb is, melyet a műveltség szolgálatában álló munkás végez. Mély és maradandó medret ásni csupán ez uton lehet, szilárd és megingathatlan alapokra fektetni a nemzet jövőjét csupán ilyen tevékenység és munkálkodás képes.

Ami gymnasiumunknak azonban ezen kívül még egy kiváló fontosságú szerep és feladat jut osztályrésztül s ez nem kevesebből áll, mint abból, hogy meleg otthonává legyen a magyar geniusnak és egyik letéteményese a nemzeti érületnek, öre és egyuttal terjesztője a nemzeti eszmének. Ennek a feladatnak a megoldása már egész súlyával a tanári kara nehezedik, annak a tevékenységétől függ, hogy a gymnasium falai között egy olyan nemzedék kerüljön ki, amely nem csak a hazafiságban, a haza iránti szeretetben megingathatlan és erős, hanem egyuttal a haza iránt fenálló összes kötelességek teljesítésében, az állampolgárok kötelességeiben is s a nemzetiségekre hatni, azokat vezetni s az egységes magyar állam hű és odaadó fiaivá átalakítani tudása, kötelességérzete és műveltsége által képes. Gyönyörű és magasztos feladat, melyet a gymnasium tanári kara bizonyára meg is fog oldani.

Igy lesz templomává majd a műveltségnek, a nemzeti eszmének s zarándokló helyévé a messze vidékekről összeseregülő ifjuságnak.

Élete kedvező auspiciumok között indul, a megnyitott osztály a jelentkező tanulók számával szemben, már is szüknek bizonyul, kézzel fogható jeléül annak, hogy e helyütt erre a gymnasiumra valóban nagy szüktség volt. Virágzásának, fellendülésének alapjai immáron le vannak téve s teljesen alkalmasak arra, hogy azokon egy minden részében tömör, minden alakulásában szilárd épület emelkedjék.

Ami szeretetünk meg marad ő vele s mindnyájunk szeretetében növekedjék nagygyá és erőssé.

Diszközgyűlés a főgymnasium létesítése alkalmából.

Annak örömeire s megörökítésére, hogy B.-Gyarmaton a rég óhajtott főgymnasium létesült, a város képviselőtestülete tegnap délután a vármegyeház nagytermében, melyet Nagy Mihály alispánunk e célra készségesen átengedett, diszközgyűlést tartott. A közgyűlésen nagy számu közönség vett részt: Ott volt Török

Zoltán vármegyénk főispánja is, Nagy Mihály alispán, gr. Forgách Antal országgyűlési képviselőnk, a hatóságok és bíróságok tagjai Szécsény város képviselője. A közgyűlést a délutáni órákon taraczk lövések jelezték. A közgyűlés lefolyását emlékezet okáért egész terjedelmében következőkben közöljük.

Balás Ferenc városbíró a városi tisztikar élén megjelenvén, a következő beszéddel nyitotta meg a diszközgyűlést:

Tekintetes képviselőtestületi ünnepi közgyűlés!

Mélyen tisztelt vedégek!

Balassa-Gyarmat város történetében a mostani 1900. jubiláris esztendő aranybetűkkel örökítjük meg, mert rég várva várt jogos óhajtasunk teljesült, vagyis a főgymnasium létesítése befejezett ténynyé vált.

A körülbelül két évtized óta húzódo, sok küzdelemben s közöny megtörésébe került eszme immár testet öltött.

Városunk, a vármegye és a vidék vállvetve harcolt, intézetek és egyesek meghozták a tőlük telhető áldozatot, a közéletben szereplő egyéneink, szóval, tollal és fáradozással fejtek ki igyekezetet a siker kivívásáért.

Végre is a legmagasabb intéző körök szemelőtt tartva felszólítottak Urunk és apostoli Királyunk ujjmutatását, belátták, megértették, hogy Balassa-Gyarmaton, a vármegye székhelyén, egy nagy vidék központján középiskolának felállítására szükséges és jogosult.

Hálaadó ünnepi közgyűlést tart ma Balassa-Gyarmat képviselőtestülete.

A mai rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya az, hogy míg egyrészt bejelentjük a főgymnasiumnak e hó elején történt megnyitását, másrészt elismerő szavazzunk, köszönetet mondjunk mindazoknak, kik szellemileg és anyagilag, befolyásaikkal és tehetségeikkel résztvettek — meggyőződésünk szerint városunk ugy szellemi mint anyagi jólétének előmozdítására szolgáló új kulturális intézetünk létesítésénél.

Mielőtt azonban érdemleges indítványomat megtenném, hála telt szívvel és jobbágyi hódolattal kell megemlékeznem ő Felsége koronás királyunkról, ki alapító kezdeményezésével a mai diszközgyűlésünk tárgyát képező kulturális intézményünk alapkövét letette s annak létesítését királyi hatalmánál fogva cultusministere tanácsára engedélyezte.

Megfogja a mélyen tisztelt közgyűlés engedni, hogy a kabinetiroda utján ő Felsége trónja számolyához a következő sürgönyt, ez ünnepi diszközgyűlés nevében menesszük.

Császári és Királyi Felsége kabinet irodájának

Wien, Hofburg.

B.-Gyarmat város közönsége mély tisztelttel és jobbágyi hódolattal járul Felséges urunk és apostoli Királyunk trónja elé, hála köszönetét fejezi ki, a mai napon megnyíló gymnasium alapító kezdeményezése és engedélyezése ügyében tett nagykegyű elhatározásáért.

Balás Ferenc,

városi főbíró, nyugalmazott főszolgabíró s a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa.

Ezek előrebocsátásával őszinte szívvel üdvözölve a megjelenteket, midőn a szabályszerűleg egybehívott ezen ünnepélyes rendkívüli közgyűlést Nógrád vármegye Alispánjának kegyes engedélyével e díszes teremben — megnyitom, a jegyzőkönyv hitelesítésére

Horváth Danó és Feledi Henrik képviselő-testületi tagokat kérem fel.

A megnyitó beszéd elhangzása után Heszl Vilmos városi aljegyző felolvasta a gymnasium létesítésének történetét:

Ezután felolvasták a következő memorandumot!

Mélyen tisztelt ünnepi közgyűlés.

Minden egyes államnak, nemzetnek erejét, nagyságának, boldogulásának feltételét, népeinek általános műveltsége képezi. Tudományok, szépművészetek, ipar, kereskedelem csak ott virágozhatnak, hol a nemzet áldozatot nem kímélve kulturális intézményeit szaporítja, iskolákat emel, tanítókat képez s a fiatal nemzedéket a szorgalomra, a jó, a szép, a nemes iránti szeretetre, a tiszta erkölcsben neveli. A világtörténelemből látjuk, hogy azok a néptajok, azok a nemzetek, melyeknek uralkodói, vezető férfiai elég bölcssek voltak tudatára jönni annak, hogy a nép jólétének, nagyságának feltételét a kultúra képezi: képek voltak a többi felett fölényt gyakorolni, hatalmukat, befolyásaikat saját vagyoni felvirágzásuk érdekében érvényesíteni. Athén, Róma az ókor eme városai műveltségüknek, erkölcsüknek köszönhetők, hegemoniájukat s nagyságuk romba dönt azonnal a mint a tudományok művelését, kulturális intézményeiket elhanyagolva, ifjait a gyönyörökben az élvezetekben merültek el. A kereszténység a rettentő üldözések közepette is bámulatos hódításait csak annak köszönhetette, hogy magasztos elvei mellett iskolákat létesített, tanítókat nevelt, kik a vadnépeket a tudományokban, szépművészetekben, az erkölcsösségben kiképezték.

Nemzetünk az évszázados küzdelmek, külső és belháborúk következtében a népnevelésre, a tudományok, a szépművészetek, az ipar fejlesztésére gondot nem fordíthatott. Addig míg a nyugati népiskolákat emelt könyvtáraknak, hasznos közintézeteket létesített, főiskolában a jogi és a természettani tudományokban képezhetette ifjait, a magyar nemzet karddal kezében harcolt s Európának véd-bástyáját képezte a különféle kun, tatár, török hordák pusztításai ellen.

Valljuk meg őszintén népoktatásról, kulturáról hazánkban a 19-ik századig nem beszélhetünk. Hiányosan felszerelt és nem egyszer tanerők nélkül csak népesebb városban voltak iskolánk, magasabb kiképzést azonban ifjaink csak külföldi iskolákban nyerhettek. A tudományok és szépművészeteket a fejedelmektől és egyes főuraktól behívott idegen tanárok és tudósok ápolták. A 17-ik és 18-ik században keletkezett néhány felekezeti főiskola, azonban legnagyobb részt szegényebb sorsú ifjak látogatták, mivel a magyar nemzet módosabb családai gyermekeiket még mindig inkább külföldön neveltették. A 19-ik század első felében belátták egyes hazafiak,

hogy Magyarország — dacára gazdagságának, tejjel-mézszel folyó földjeink — csak úgy képes magát fenntartani a többi művelt európai államok között, ha kulturájukat, kereskedelmüket elsajátítani, sőt velük versenyezni képes. De a század első felében még úgy a népiskolák, mint a magasabb tanintézetek csecsemő korukat élték, rendszeres elemi iskolák csak nagyobb városokban voltak, középiskolákban pedig leginkább szerzetesek tanítottak.

Az alkotmány helyreállítása után a kormány tudatára jött annak, hogy programjának legelső feladatát kell képeznie a közoktatásnak. Törvényeket alkotott: szabályozta a népoktatás és kisdolvas ügyét az 1868. évi 38-ik törvényekben, középiskolákat állított fel az ország különböző vidékei állami segély és állami felügyelet alatt. Törvényhatóságok, városok versenyeztek, nem csekély áldozatokat hoztak, hogy területükön oly tanintézetek létesüljenek, melyekben ifjait magasabb tudományokhoz szükséges kellő előkészítő oktatásban részesüljenek. A kormány tőle telhetőleg igyekezett az óhajoknak, kívánásoknak eleget tenni, egyrészt azon célból, hogy minden vidéknek megfelelő közelségben középiskolája legyen, másrészt mert belátta azt, hogy e hazában, hol a magyarság a sokféle nemzetiség között számra néve túlsúlytal nem bír, fölényt, uralmát csupán oly erős nemzeti iskolák és tanintézetek felállításával folytán tarthatja fenn, melyben hazafias tanárok és tanítók szívébe csepegtethessék a kis gyermekortól fogva a felnőtt ifjunak azt, hogy e földön, a Kárpátok bércei között, a nagy magyar Alföld sikl rónáin, csak az a nemzet lehet uralkodó, mely évezredek keresztül yrével öntözte e földet s vére áldozatával érdemelte ki létjogát. Városunkban, mely vagyonilag szegény volt s a Balassák elmúltá után mecenással nem bírt, csaknem félszázadnak kellett telnie, még egy középiskola létesült. Ugyanis 1875-ben — most 25 esztendeje — midőn az államilag segélyezett polgári 6 osztályú fiúiskola megnyitott. Szép eredmény volt ez is. Közönet azon derék férfiaknak, kik létesítésén buzgolkodtak. A vármegyei törvényhatóság, a város közéletében szereplő egyénei azonban tudatára jöttek annak csakhamar, hogy Balassa-Gyarmaton a vármegye székhelyén, hol állami, vármegyei tisztviselők és hivatalnokok oly nagyszámmal vannak, egy oly középiskolának létesítése szükséges, mely képesíti a gyermekeket a főiskolákban való további kiképzésre. 1885. év július 16-án nyújtott be a képviselőtestülethez indítványt Bodnár István városi képviselő, a melyben javasolja a jelenlegi polgári iskolának akkénti átalakítását, hogy az első 3 osztály gymnasialis irányban taníttatnék, a felsőbb 3 osztályban pedig az iskola növendékei a gazdasági, az

ipari és kereskedelmi pályára képeztessek ki. Ezen indítvány ellenében Balás József képviselő a polgári iskolát jelenlegi szervezete és berendezése által a közvélemény szerint megfelelőnek nem tartja, a város közönségének szellemi és anyagi fejlődése érdekében szükségesnek találja egy latin iskola felállítását iránt mozgalmat indítani, még azon esetben is, ha ezen középiskola négy osztályú lenné. A képviselőtestület Balás József indítványát egyhangulag elfogadta, a mozgalom megindítására saját kebeléből hét tagú bizottságot küldött ki, melynek tagjaivá megválasztva lettek: Reményffy József, Kövy Tivadar, Harmos Gábor, Balás József, Baintner Ottó, Feledi Henrik és ifj. Schulez Lajos képviselők. Ez volt az első lépés a b-gyarmati gymnasium felállítására érdekében. A kiküldött bizottság azonban úgy látszik teljesen magára volt hagyatva, a szép eszme bár felkarolva volt s az akkori kormánynál az informálások megtörténtek, azonban újabb erős agitáció akkor indult meg, midőn a vármegye törvényhatósági bizottsága 1892. év november hó 30-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy tekintettel arra, miszerint tisztviselői javadalmazásának felemelése által azok sorsán nem javíthatván, legalább közvetett módon megkísérli megélhetési viszonyaik könnyebbé tételét azáltal, hogy gyermekeik helyben való neveltetése végett egész súlyával támogassa a gymnasium létesítését — annak itt helyben leendő felállítására a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz feliratot intéz s annak támogatására a főispán ur gróf Degenfeld Lajos ömeltőségének vezetésé alatt a vármegye alispánja és hat országgyűlési képviselőből álló küldöttséget választ, mely a vármegye ezen óhaját személyesen tolmácsolja. A sikerre tehát meg volt a remény. A tárgyalások a vármegye és a város által kiküldött közös bizottság részéről megkezdődtek.

Ezen bizottság előkészítő munkálata folytán a vármegye törvényhatósági bizottsága 1892. május 31-én 97. sz. a felhívásokat intézett a szomszédos társörvényhatóságokhoz is, kérve őket a szellemi és anyagi támogatásra. A gymnasium létesítésénél azonban a döntő lépés 1894. évben történt meg, a midőn is Ó Császári és Apostoli királyi Felsége dicsőségesen uralkodó Fejedelmünk itt tartózkodása alkalmával. Balassa-Gyarmaton felállítandó gymnasium céljaira 2000 koronát legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Tehát a városnak és vidékének a gymnasium felállításához fűződött jogos érdekei Apostoli királyunk által a legmagasabb méltóságban részesülvén, még a kételkedők is a legnagyobb reménnyel bíztak óhajunk megvalósulásában.

A törvényhatósági Bizottság ezen legmagasabb adomány feletti öröm befolyása alatt

TÁRCZA.

Olaszországi utijegyzetek.

Irta: Ágner Lajos.

(Folytatás.)

II. Anconától—Rómáig.

Az éj sötétjében villanyfény mellett szállottunk partra az anconai révben. Eszünkbe jutott ismét a kedves hon, melytől most oly messze voltunk. De nem értünk rá sokáig elmélkedni, mert a kiszállók tömege vitt előre. Egy olasz rendőr szivességből elvezetett bennünket egy „Caffee”-ba. Szűk piszkos utcába vezetett, és volt a fő-ut. A kávéház tulajdonosát felzavartuk, aki örömmel nyitotta fel kis bódéját. Hogy is nézett ki? Két kis fehérre meszelt szoba tele rakva oldali polczokon csészékkel, italokkal. A jó talján valamennyiünket megtisztelt egy csésze „caffé”-cön” latte-vel, kecskefejes kávéval, a mit meglehetősen szivszorongatások között itunk meg. Érdeklődve néztem, a mint a talján káffés tüzet rakott, föléje nagy edényt tett, s fuvóval szította a tüzet; igen gyorsan ment neki a munka, különben ügyességét egy honi hölgyecske is elismerte. Egyáltalában mindkét talján előzékeny és szives volt; a fizetség nem volt rendkívüli. A fehérre festett

falon primitív rajzzal s ríktó színekkel ékeskedő jelenetképek voltak az olasz életből, mind olyan jeleneteket tüntetvén fel, a hol vért látunk folyani. Az olasz heves és vérengző típust itt ezek a meglehetősen kezdetleges képek is igen jól tüntették fel. Innen a kikötőbe tértünk vissza. Reggel a pénzügyőrök vizsgálták meg podgyászainkat, aztán az állomásra mentünk.

A késés miatt Anconában nem sokáig időzöttünk; pedig Ancona nagy kikötő város, mintegy 28000 lakossal bír. Remek kilátása van a hajó- és vasútállomás felől a tengerre, s a Monte-Astagno és Monte-Guasco között. Közel van ide Loreto, a híres bucsujáró hely. Megleptek monumentális várszerű ódon épületei, amelyeknek kopott falait egyszerű világszöld ablakok diszítették. Az állomás mellett kedves park van, de ennek estelikai hatását másoldalról lerontja az az olaszoknál általánosságban, s itt észrevehető divat, hogy az emeletek ablakaiban szarítják a fehérneműket. Az anconai állomás nagy és kényelmes berendezésű modern állomás.

Nyolcz óra felé járt az idő, mikor Róma felé indultunk. Mindjárt a betelepedésnél láttuk a nagy külömböséget, a mely az olasz és magyar vonatok kényelme között mutatkozik. Ott a második osztályú kőpék nem sokban különbözik a mi vonatunk harmadik osztályától, — pedig az ára csaknem négyszer annyi. Anconát elhagyva meg egy ideig élvezük a

tengerre nyíló remek kilátást, de aztán lassan elvesztettük szemünk elől, egyre jobban bementünk a szárazföldre. Jobbra-balra előttünk apró városok várszerű épületekkel, többnyire kősziklákon, dombokon. Házaik teteje lapos. A vidék igen változatos. Most messze földön olyan síkságon haladt vonatunk, mintha Kecskemét felé haladna, majd meredek, svájci benyomást keltő sziklás hegyek felé megynük, amelyeknek meredek oldalán hegyipatak zuhog alá, amott hóval fedett hegyet látni, távolabb a tavasz verőfényeit, rügyező eper és olajfa erdőt, majd egészen zöld ligetet, czitrom és narancssal díszelgeve vagy kedves ciprusokkal. Az utak nem igen népesek, alig lehet látni embert, szekert; a szekérben öszvér, a mezőn kecske. Igen sok apró állomás mellett rohogunk el; állomás főnökeik piros sapkájukkal a budapesti hordárokra emlékeztetnek. A nagyobb állomások igen jól vannak berendezve, az utcákra nézve restaurálás szempontjából; csak az kár, hogy a buzgó utas olykor fizetni nem ér rá, oly gyorsan jön a csengetés. Anconától—Rómáig a következő nagyobb állomások említendők: Falconara, Albacina, Fabriano, Torsato, Nocera, Foligno, Spoleto, Terni, Narni, Orte, Civita-Castellana, Fara-Sabina, Monto-Rotondo. E hosszú ut alatt legnevezetesebbek azok az üvegek, a melyekből a finom toscanai és frascatti bort ittuk.

(Folyt. köv.)

a főispán ur Ó méltóságának vezetése alatt az alispán, a hat országgyűlési képviselő, Nagy Iván, Vannay Ignác és B-Gyarmat város főbírájából álló küldöttséget választott, mely a magas kormánytól a gymnasium felállítását újból kérelmezte.

Ugyancsak a vármegyei alispán ur elnökle alatt egy bizottság küldetett ki, mely a gymnasium ügyeinek társadalmi uton való előmozdításán fáradozott. A város képviselő-testülete bírvá a megyei törvényhatóságnak buzgó támogatását, 1896. évben az eszme kivételhez teljes erővel hozzáállott. A gymnasium létesítésének feladata és kezdése körüli széles körű intézkedések megtételére kebeléből állandó és teljhatalmu bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek: Balás Ferencz főbíró elnökle alatt: Aninger László, Baintner Ottó, dr. Baltik Frigyes, Horváth Danó, Hottovinszky Károly, Somogyi Albert, Vannay Ignác képviselők és Ticsinszky József jegyző. Felhatalmazást nyert e bizottság, hogy a város jól felfogott erkölcsi és anyagi érdekének szem előtt tartása mellett a szükséghez mérten a város képviselőtestületében kérvényezzen, tárgyalásokat folytasson, a várost minden tekintetben képviselhesse és minden lehetőséget kihasználva, hogy ezen általános óhajjal találkozzon s hosszabb idő óta vajdó ügy biztos eredményre juttassék. Ezen bizottság működését a legszélesebb mederben meg is kezdette. Első sorban is az anyagi kérdés tisztázott. A Nógrádmegyei «Nemzeti Intézet»-nél kérelmezve lett az 1875. évben a polgári iskola céljaira letett 50000 korona kamatainak a gymnasium segélyezésére leendő folyósítása, mely kérelem kedvező elintéztetést nyert; számbavétettek a már e célra szolgáló összegek ugyint 6 Felsőge legkegyelmesebb adományaként 2000 korona, a város által tett alapítvány 20000 korona, a helybeli pénzintézetek nemes adományai, ugyint a Takarékpénztár által megszavazott 10000 korona, a Népbank által felajánlott 6000 korona és a Takarékszövetkezet 5000 koronájá. Felhívás intéztetett a város és vidékének polgáraitól, melyben felkérve lettek, hogy vagyoni viszonyaikhoz képest a gymnasium felállításai költségeihez hozzájárulni sziveskedjenek. E felhívásnak páratlan sikere lett, amennyiben a képzelhető legrövidebb idő alatt nem kevesebb, mint 29370 korona 80 fillér összegű aláírás történt.

Midőn Nógrádvármegye tekintetes Törvényhatósági Bizottsága elhatározta, hogy a B-Gyarmaton felállítandó gymnasium céljaira 50000 koronát megszavaz, a siker bizonyosnak látszott s a pénzügyi nehézségek legyőzettek.

1898. évben a vármegye akkori kormányzó alispánja, a jelenleg Főispán ur Ó Méltósága hathatós támogatása mellett a gymnasiumi bizottság megkezdte akcióját a magas kormánytól. Évek hosszú sora óta több város kérelmezett középiskola felállításá végett, több részről mozgalmat intéztek, igyekeztek nagy befolyású egyéneket ügyeiknek megnyerni: Balassagyarmat érdekében azonban buzgólkodott egy fáradságot nem ismerő lelkes polgártársunk, a kinek hathatós befolyása, igyekezete legnagyobb mértékben hozzájárult ahhoz, hogy gymnasiumunk legelső növénydékei 1900. szeptember havában megkezdheték tanulmányaikát.

Ez a férfiú gróf Forgách Antal a b-gyarmati kerület országgyűlési képviselője. Tehetségének egész erejével, befolyásának egész súlyával, fáradságot nem ismerő szorgalmával és vasakarattal dolgozott érdekében s fényesen beváltotta megválasztása alkalmával tett ígértét. Lelekes felhívására vezetése alatt alig éve 1899. április 12-én a vármegyei Főispán ur, gróf Berchtold Artur, Sréter Alfréd képviselők, a vármegyei első tisztviselői, számos gyarmati előkelő polgár és városi képviselő részvétele mellett, ment küldöttség Széll Kálmán miniszterelnök és Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter urakkal. Ezen küldöttségnek kedvező rokonszenves fogadtatása a sikert előre jelezte. És úgy is lőn. A kulturális miniszter nagyszerű választásbeszédében hangsúlyozta, hogy a tizenegy gymnasium nélküli székely közl Balassa-Gyarmat lesz az első, hol a gymnasium felépül, s hogy az első osz-

tály még a jövő évben megnyílik. Örömezzet fogta el ezen szavakra a küldöttség minden egyes tagját, a biztató szót, mindenkit felvilányozott, a hála és lelkesültség határt nem ismert. De hogy ez eszme már a kormánytól megérve és előkészítve volt, igazolták Zsilinszky Mihály államtitkár és dr. Hóman Ottó miniszteri tanácsosnak a küldöttséghez intézett válasza is. Tizenöt évi folytonos küzdelem gyümölcse érni kezdte.

De a munkának nagy része hátra volt. Megkezdődtek a kormányval illetve kiküldöttjeivel dr. Fináczy Ernő urral a tárgyalások, melyek Török Zoltán főispán ur vezetése mellett a gymnasiumi bizottsággal hosszabb ideig folytak. Lázasan kellett dolgozni, kérni, informálni, míg a gymnasiumügy megjárta minden forumot és a szerződés — mely a városra nézve a lehető legkedvezőbb — megkötve lett s a vármegyei törvényhatósági bizottság által jóváhagyott.

Az utolsó két év alatt azonban oly rohamosan fejlődtek ezen szűkterben fel nem sorolható események, hogy a város és vidék közönségének legnagyobb része az idő rövidsége folytán valószínűtlennek tartotta a gymnasiumnak folyó évben leendő megnyitását. Annál örömteljesebb, annál nagyobb lelkesedést keltő volt a m. kir. közoktatásügyi miniszter urnak f. évi 50988. számú s a vármegyei főispán urhoz érkezett leírata, melyben befejeztetett tényként, hogy a b-gyarmati gymnasium mint fokozatosan fejlesztendő tanintézet f. évi szept. hó 1-én az első osztálylyal meg fog nyílni párhuzamban pedig az itteni polgári iskola osztályai fokozatosan beszűkítettnek. A folytonos szakadatlan munka megtermé gyümölcset. A vármegyének második főgymnasiuma immáron megnyílt az érte folytatott küzdelem fedelve van s a sikernek örvend a város minden jó polgára. Elmondott szép beszédekben, megírt hírlapi cikkekben a főgymnasiumi szükségessége létjoga anynyiszor s oly meggyőzősen fejtegetve volt, hogy újlag ismertetni feleslegesnek tartjuk.

Az egész küzdelemben azonban egy szép tanulság fejlődött ki, melyre büszke joggal büszke lehet B-Gyarmat polgársága. És ez nem más mint a nemes ügy körüli összetartása. A régi hajthatlan gyönyörű multtal és szép tradíciókkal bíró vármegyének e székhelyén, hol sajnos anyai politikai pártszennvedély, sőt nemzetiségi villongások merültek fel: kulturális intézményünk létesítésénél a város polgárai pártkülönbség nélkül egy test és egy lélek lettek vagyoni viszonyai, tehetsége, befolyása szerint résztvevtek mindenki a munkában, hogy osztozkodhassék a kivívott sikerben.

A vármegye pedig hatalmas támogatásával beigazolta azon ténnyt, hogy székhelyének óhajait, jogos igényeit, nemes törekvéseit magáévá teszi s azok elé nem hogy akadályt nem gördít, hanem a cél eléréseért vállvetve küzd és dolgozik.

A megnyílt főgymnasiumban immáron tanítanak. A beiratásoknál kétségek merültek fel, vajjon az első osztály elegendő tanulót fog-e számlálhatni. Az eredmény megfelelő lett, mert a felvehető 60 tanuló felül a tanterembe bejáró 7 gyermek is felvételt, voltak, kik később jelentkeztek, de azokat sajnos elutasítani kellett. Tehát ez fényes bizonyítéka kérelmünk jogosultságának. És a szülők, kik zsemeik előtt maguk mellett látják növekedni gyermekeiket, a tanítványok, kiknek ezen intézet adja meg az élethivatásukhoz szükséges első ismereteket, bizonyára hálás szívekkel kiáltják azt, a mit most Balassa-Gyarmat minden igaz polgára érez. Isten áldja, Isten óvja mindazokat, kik a főgymnasium felállításához egy darab kövel hozzájárultak, kik bármily csekély mérvben is az alapító munkálatban részt vettek.

Ezek után Ticsinszky József városi főjegyző előadja a következő határozati javaslatot:

A díszközgyűlés határozata.

Balassa-Gyarmat város képviselő-testülete a mai ünnepi közgyűlés alkalmával megörökíteni óhajta azon nemes férfiak nevét, kik városunk kulturális fejlődését szem előtt tartva, magas befolyásaikkal, önzetlen támo-

gatásukkal és anyagi áldozattal hozzájárultak főgymnasiumunk létesítéséhez.

Forró köszönetét és legbensőbb háláját fejezi ki Széll Kálmán miniszterelnök urnak, Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter urnak, Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi államtitkár urnak, dr. Hóman Ottó miniszteri tanácsos urnak azon kegyes jó indulatért, melyben városunkat kulturális előre haladásában részesíteni méltóztattak, nemkülönben dr. Fináczy Ernő osztálytanácsos és akkoriban miniszteri biztos urnak ki a gymnasium létesítésénél kifejtett fáradságos munkálatainál tanújelt adta városunk iránt érzett rokonszenvének. Hálás köszönetét nyilváníja Török Zoltán urnak vármegyének főispánjának, gróf Forgách Antal urnak kerületünk képviselőjének, vármegyének valamennyi országgyűlési képviselőjének azon eléggé meg nem hálálható, buzgó fáradságot nem ismerő munkálkodásért, melyet úgy a gymnasiumi ügyben, mint a város minden más törekvésében kifejteti sziveskedtek és sziveskednek. Mély köszönettel adózik Scitovszky János urnak, vármegyének volt alispánjának, úgy is mint a nemzeti intézet elnökének és Nagy Mihály vármegyei alispán urnak kegyes jó akaratuk és támogatásukért. Hálás köszönetét fejezi ki Nógrádvármegye törvényhatósági bizottságának, a b-gyarmati Takarékpénztár, Népbank és Hitelintézet igazgatóságának valamint mindazon nemes férfiaknak nagylelkű adományokért, kik névszerint a következők: Aninger Gyula 600 kor. Aninger László 1000 kor. Apfelbaum Ignác 20 kor. Baintner Ottó 600 kor. Balás Ferencz 100 kor. Balás József 200 kor. Dr. Baltik Frigyes 200 kor. Barok Jakab 160 kor. Barth Ignác 50 kor. Benedek Miksa 50 kor. Berczeller Márton 20 kor. Berczell Lipót 1000 kor. Berczeller József 50 kor. Dr. Bogdán Mihály 400 kor. Buriusz Gyula 200 kor. Czelczér Ferencz 100 kor. Cservenák György 400 kor. Darvai Ármin 200 kor. Doman Ignác 50 kor. Doman Dávid 20 kor. Doman Testvérek 40 kor. Doman Bernát 50 kor. Drozd Ede 30 kor. Elfer Ede 600 kor. Erdős Márk 50 kor. Fábry János 50 kor. Dr. Feledí Ferencz 500 kor. Feledí Henrik 200 kor. Felsenburg Tivadar 400 kor. Frissh József 50 kor. Frischer Ignác 50 kor. Ganzel József 80 kor. Dr. Gerő Mór 200 kor. Gescheit Samu 100 kor. Dr. Gössy Géza 50 kor. Grünbaum Henrik 200 kor. Grósz Mór 50 korona. Halápi Oszkár 400 korona. Hábermann Ignác 40 kor. Hanusz Lajos 20 korona. Heinrich János 100 korona. Himmler Adolf 200 kor. Himmler Bertalan 50 kor. Hummer Mihály 50 korona. Dr. Heksch József 200 korona. Heksch Károly 10 korona. Ifj. Himmler Ede 40 korona. Kanitz Odön 500 korona. Káposztásy Gábor 100 kor. Katona Fülöp 40 kor. Klein Adolf 200 kor. Klein József 40 kor. Klein Mózes 50 kor. Kohn Mór és fia 400 kor. Kohn Dávid 20 kor. Kohn Adolf csillagos 20 kor. Özv. Kohn Adolfné 50 kor. Kohn Ignác 50 kor. Kovács Sámuel 40 kor. Kiss Jakab 200 kor. Krier József 4 korona. Kommerell Gyula 100 kor. Latkóczy Resző 200 kor. Lepeczky Béla 50 kor. Lóvi Ignác 40 kor. Löffler Pinkász 100 kor. Löffler Jakab 50 kor. Lóvi Mór 50 kor. Luczati Lajos 20 kor. Lövinger Dávid 20 kor. Gróf Majláth Géza 1000 kor. Makkay Sándor 50 kor. Mátray Ignác 40 kor. Molnár János 100 kor. Meizner József 50 kor. Müller Károly 40 kor. Nagy Iván 400 kor. Paudler József 100 kor. Perl Adolf 50 kor. Polatsk Henrik 50 kor. Özv. Quittner Dávidné 20 kor. Ráth László 2000 kor. Reisz Sándor 40 kor. Dr. Révész Dezső 200 kor. Róth Adolf 20 kor. Rosenfeld Sándor 100 kor. Salgó Gyula 100 kor. Salgó Gábor 100 kor. Selmeczy Sándor 100 kor. Scheiber Jónás 80 kor. Somogyi Albert 2000 kor. Slésinger Jakab 20 kor. Schönfeld Adolf 20 kor. Schönberger József 100 kor. Schönberger Fülöp 40 kor. Schmiédli Ede 20 kor. Schmiédli Sámuel 400 kor. Spitzer Simon 40 kor. Stücz Antal 50 kor. Schwarcz Simon 200 kor. Schwarcz Mór 60 kor. Schwarcz Ignác 100 kor. Streisinger Mór 50 kor. Susiczki Jakab 20 kor. Schwarcz József 20 kor. Schwarcz Márk 20 kor. Székely Jakab 20

kor. Schwarz Károly 30 kor. Szabó János Várboról 40 kor. Szentiványi Sándor hagyaték 4000 kor. Sztranyavszky Géza 1000 kor. Sztranyavszky Sándor 1000 kor. Szoutagh Pál 400 kor. Szilágyi Mór 600 kor. Tóth András 10 kor. Tokay Lajos 100 kor. Ticsinszky József 100 kor. Tóth István 50 kor. Vannay Ignác 400 kor. Vankay Géza 50 kor. Vilim Gyula 100 kor. Weisz Jakab brassói 100 kor. Weisz Herman 200 kor. Weisz J. Simon 200 kor. Weisz Dávid 100 kor. Weisz Armin 100 kor. Winter Armin 40 kor. Weisz Márk 20 kor. Weisz Jakab 20 kor. Weisz Simon Marczal 100 kor. Weisz Mór S. 20 kor. Weisz Mór 80 kor. Dr. Ybl Félix 1000 kor. Róm. kath. legényegylet 68 kor. 80 fillér. Ifjúsági színi előadásból befolyó jövedelem 8 kor. Egy névtelen 40 kor.

Végül elismerését és köszönését nyilváníti a város képviselőtestülete a kebeléből kiküldött gymnasiumi Bizottságnak, mely bizottság fáradságot nem ismerve önzetlenül szorgalommal küzdött éveken át, hogy a korlátlan jogkörrel reájuk bízott feladatot fényesen megoldják.

Ezen hálát, elismerést, köszönetet kifejező határozat örök idők emlékeül a képviselőtestületi közgyűlési jegyzőkönyvbe iktatni és a felsorolt magas egyéniségekkel testületekkel, intézetekkel és polgárokkal feliratilag, illetve jelen határozat kikézésítésével közölni rendeli.

A felolvasott határozati javaslatot a képviselő-testületi közgyűlés egyhangulag elfogadja s utasítja az előjáróságot, hogy nagyméltósági Széll Kálmán miniszterelnök urnak, Wlassics Gyula 5 nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak, méltóságos Zsilinszky Mihály államtitkár urnak, méltóságos dr. Hóman Ottó min. tanácsos urnak és nagys. dr. Fináczy Ernő min. oszt. tanácsos urnak a gymnasium létesítése alkalmával tanúsított kegyes jóindulatukért fölríratilag mondjon hálás köszönetet s egyúttal a határozati javaslatban jelzett magas egyéniségeknek, intézeteknek és az adományozó polgároknak a város köszönését, háláját s elismerését jegyzőkönyvileg fejezze ki.

A határozatot egész terjedelmében elfogadták. Horváth Danó indítványára a beszédek és a memorandumot jvkbe igtatják s a diszgyűlés rendezőségének köszönetet szavaztak.

Ezután a gymnásiumi tanulók énekeltek, majd dr. Sárffy Aladár állott fel s a következőket mondta el:

Dr. Sárffy Aladár beszéde ez:

Tisztelt Közgyűlés! Kedves tanítványaink! Az a szives, mondhatnám lelkes fogadtatás, melyben részesültem, midőn a gymnasium szervezése végett ide érkeztem: elég nyomós bizonyítéka annak, hogy a városnak erre az intézetre már elegendő szüksége volt.

Tudom uraim, hogy ez a lelkes fogadtatás nem az én csekély személyemet illette, hisz én mint jövevény, senkiktől nem ismerve érkeztem ide; hanem illette azt az eszmét, a gymnasium eszméjét, melynek megvalósítása végett Kegyelmes Urunk engem ide rendelt. Mindenekelőtt tehát azoknak fejezem itt ki hálás köszönetet, kik nekem a szervezés munkáját előzékenységükkel megkönnyítették és lehetővé tették, hogy az intézeti oktatást a kiszabott időben megkezdhetjük.

A lelkesedés lecsillapodtával azonban valószínűleg minden szülőnek megvillant a lelkében az a gondolat, hogy a gymnasium tehát megnyílt, de mit várhatunk majd tőle? milyen lesz az a szellem, melyben ott fiainkat tanítani fogják? Vajjon a sok tudomány mellett lesz-e majd elég erkölcsi tartalma is a gymnásialis nevelésnek?

E kérdésekre a szülők első sorban természetesen tölem várják a megnyugtató választ, mint a kire ez új intézet vezetése ez idő szerint bízva van. És én nem is késem a felelettel. Én uraim tanári működésemben, a feleltes tanügyi hatóságok hivatalos rendelkezéseim kívül, csak egy vezetőt ismerek: s ez a saját lelkiismeretem, mely nálam egyenlő a kötelességérzettel. Ennek éltem eddig s ennek élék ezental is szívem utolsó dobbanásáig. És ha egy kötelességtudó emberélet felajánlása elég biztosíték arra, hogy egy rég apolt eszme megvalósításában bízunk: ime ezennel ünnepies formában kijelentem, hogy én munkaerőmet, tehetségemet,

tanári ambíciómat, szóval egész életemet ennek az új intézetnek akarom szentelni!

De ez az iskolaszereget és kötelességtudás anyyira vérvé vált minden magyar professornak, hogy e tekintetben — hiszem — a mi leendő tanárkarunk is méltóan fog sorakozni a többi középiskolai tanártestület melé.

Ily fegyverekkel pedig uraim legyőzhető a paedagogiai nehézségek. Nevelni fogunk tehát majd e megyének vallásos érzésű, hazafias gondolkodású és minden izükben magyar szellemű fiukat. Megtanítjuk őket arra, hogy az erős kötelességérzet alapja a férfias jellemnek; előkészítjük őket a létküzdelem fáradsalmaira, hogy az élet arenájában meg tudjanak állani a saját lábukon. Csepegtetünk beléjük olyan erős erkölcsi érzést, hogy a társadalom kísértései ellen később is ez legyen a védő paizsuk. Szóval, uraim, becületés, józan és munkás magyar fiatal embereket fogunk átadni intézetünkbe a társadalomnak.

Ez a szándékunk, melyen t. közönség, csak-hogy a tanári kar ezt a nagy munkát egymaga nem végezheti el, mert az iskolai nevelésben, a jellemképzésben őt a családnak is kell támogatni. A fiúnak az erkölcsi alapot a családból kell hoznia az iskolába, melynek szintén feladata ugyan a tanítás mellett a nevelés is, de a gyöngédség, az emberszeretet, a vallásos érzés alapjában véve mégis olyan lelki vonások, melyeknek az apai, de főként az anyai szívből kell táplálkozniuk. Ezért kérjük a t. szülőket, hogy támogassanak minket az iskolai nevelés munkájában, mert a mai társadalomnak nem annyira tudósokra, mint inkább jellemes emberekre van a legnagyobb szüksége. És a fia a jellemet első sorban édes szüleitől szokta erkölcsi örökségül kapni.

Most pedig hozzátok fordulok kedves tanítványaim. Ti vagytok a balassa-gyarmati állami gymnasium első növendékei. Elvárjuk tehát tőletek, hogy később, még férfikorotokban is büszké legyetek erre a kitüntetésre. Csakhogy édes fiaim ez a kitüntetés kötelességet is ró ám rátok, mert a tanulásban, a jó viselkedésben s a szorgalomban is elsőnek kell lennetek. Az utánatok jövőt titeket fognak példakul tekinteni; mindenben utánatok fognak indulni és utánoznak benneteket jóban, rosszban egyaránt. Mutassátok tehát meg, hogy méltó növendékei vagytok annak a gymnasiumnak, melyre a „legelső magyar ember”, a mi dicsőségeseen uralkodó királyunk adta az első ezer forintot! Legyetek olyan derék magyar fiúk, amilyen derék magyar emberek a ti édes apátok.

Nekem kedves tanítványaim niacsenek gyermekeim, de azért szívem telve van apai szeretettel. Ti lesztek ezental az én fiaim, ti köztetek fogom felosztani szeretetemet. De ne gondoljátok ám, hogy én azért elnézem a hibáitokat. Ő nem! Inteni, korholni, sőt büntetni is foglak benneteket, ha rászolgáltok. De arról meg lehetetek győződve, a mint hogy már eddig is tapasztalhattátok, hogy bár nagyon szigorú, de mindig igazságos bírót fogtok bennem találni.

Most pedig kiáltatok ti is szívből velem együtt, hogy Isten éltesse ami gymnasiumunk alapítóit! Éljenek!

A közgyűlés d. u. 5 órakor ért véget.

Fáklyás és lampionos díszmenet.

A várost ért nagy öröm buzdította fel a közönséget arra is, hogy Forgách Antal grófnak, a b.-gyarmati kerület országgyűlési képviselőjének, a kinek a gymnasium létesítésénél igen nagy érdemei vannak, tüntetészerűen leróvja háláját és rokonszenvét. Este 7 órakor a városházától a Kossuth és Kis-Kereszt-utcákon megindult a fáklyás menet a gróf Teleky-utcai lakásához, eljenzve gróf Forgáchot. A lakás előtt Balás Ferencz főbíránk a következő beszédet mondotta.

Méltóságos Gróf úr, szeretve tisztelt képviselőm, Kedves Barátom!

Két éve múlt már annak, hogy a közbizalom Téged kerületünk országgyűlési képviselőjévé egyhangulag megválasztott.

Akkor megtartott program beszédedből két momentum domborult ki, az egyik az, hogy jog, törvény és igazságos elvként hirdeted szabad-elvű pártunk híve leszesz, a másik az, hogy B.-Gyarmat minden kulturális intézményét létesíteni minden tőled kitelhető erőddől fogod.

Mindkét ígéretedet megtartottad hűségesen. Ily kulturális kívánalmunk volt a gymnasium létesítése.

Ennek kivételében meg az ellenségnek is el kell ismernie azon hervadhatlan érdemedet, melyet kifejtettél.

Mi itt mindent megtettünk a mi tehetségünkben állott, meghoztuk a legmesszebb menő anyagi áldozatot, de ha nincs oly férfi, ki fent, hol a vidéki követelményeket csak hirtől ismerik, ügyünk elaludt vagy pangott volna.

Te voltál az, a ki minden alkalmat megragadva, fáradságot nem ismerve, befolyásodat érvényesítve, mindent elkövetted, hogy gymnasiumunk megnyitassék.

Most már megnyílt s épen azért jöttünk hozzád, hogy ezt Neked ünnepélyesen megköszönjük.

Eljöttünk megválasztatásod alkalmából nekünk juttatott, s hűségesen megőrzött selyemzászlónk elővitele mellett megadni az érdemnek azt, ami az érdemé.

Fogadd tehát hálás köszönetünket szívesen, tartson meg az Isten hazánk javára, városunk üdvére számos éveken át a legjobb erő és jóltében.

Éljen gr. Forgách Antal szeretett képviselőnk!

A városbíró beszédére gr. Forgách meghatóttan talpra esett szép beszéddel válaszolt, melyet sűrűn éljeneztek meg.

A közvacsora.

Az ünnepéseket közvacsora fejezte be a Balassa Szállóban. Ott volt a főispán, alispán, gr. Forgách Antal, dr. Baltik Frigyes püspök, Hottovinszky Károly kanonok, Kubinyi Lajos törvényszéki elnök, dr. Pacséry Károly kir. tanfelügyelő, dr. Sárffy Aladár a gymnasium igazgatója, Szabó Wladimir tanár, a polgári iskola tantestületéből többen, a bíróságok és hatóságok közegei, a város képviselő testülete s az értelmi és iparos osztályából igen számosan, úgy hogy a Balassa-fogadó emeleti két nagy terme zsufolásig megtelt. Mikor e sorokat írjuk, már akkor a legjobb hangulat uralkodott s igen szép és szellemes toaszatok mondatk el. Az első felköszöntő, melyet Balás Ferencz vbíró tartott. Ő felségének, szeretett királyunknak volt szentelve, mint a ki 1894. évi szept. hó 21-én, tehát néhány nap mulva 6 évvel ezelőtt itt létekor 2000 koronát adományozott a gymnasiumra. A lelkes hangon tartott pohárköszöntőt állva hallgatták végig. Majd gróf Forgách Antal állott fel és remek szónoklattan éllette Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi minisztert, Zsilinszky Mihály államtitkár, Hóman Ottó és dr. Fináczy Ernő miniszteri osztálytanácsosokat, mint a kik a kormány részéről a legnagyobb lelkiismerettel jártak el a b.-gyarmati gymnasium létesítése érdekében. Ezután dr. Baltik Frigyes ev. püspök szép beszédben méltatta gr. Forgách Antal országgyűlési képviselő érdemeit, melyek ércz-nél maradandóbban lesznek bevésve B.-Gyarmat város történetében. Balás József ügyvédi kamarai elnök toaszlja Török Zoltán főispánra szállott, kiemelve a főispán érdemeit a kulturális intézmény megalkotásánál, majd Hottovinszky Károly kanonok Nagy Mihály alispánt éllette, dr. Pacséry Károly kir. tanfelügyelő Balassa-Gyarmat város közönségét, Horváth Danó a tanügyi férfiakat, nevezetesen Dunay Ferencz tankerületi igazgatót, dr. Pacséry Károly kir. tanfelügyelőt, és dr. Sárffy Aladár gymnasium igazgatót, Sárffy pedig a városbíró. Ezután még sok toaszl fűszerezte a közvacsorát, mely csak nagy későn fejeződött be a nagy nap emlékére.

A gymnasium köréből.

Kérem egy szegény tanuló érdekében. Ily cím alatt a múlt héten azon kérelemmel fordultam a lapunk jószívű olvasóihoz, hogy sziveskedjenek adományaikkal egy jóvávaló szegény tanulóknak lehetővé tenni középiskolai tanulmányai megkezdhetőségét. E kérelmemre a következő adományokat kaptam: Dr. Dunay Ferencz tankerületünk főigazgatója 10 kor. Csehfalvay J. 1 kor. Ledniczky P. 1 kor. Dr. Schenk J. 1 kor. Balás F. 1 kor. Selmezy S. 2 kor. Beke Ilmácska és Lajos szeptemberi zsebpénze 2 kor. Meleg I. 1 kor. 60 fill. Sücs A. 2 kor. Cservényák Györgyné urnó gyűjtése

Ipolyságon, 17. kor. (Ez összeghez járultak: Berkó Istvánné 2 kor. Cservenyák Györgyné 2 kor. Foltin J. 1 kor. Istvánffy L. 2 kor. Ráth B. 1 kor. Sághy B. 1 kor. Kulcsár J. 1 kor. Sartoriusz I. 2 kor. Sartoriusz M. 1 kor. Veres Gy. 2 kor. Schiller H. 2 kor. Kaptam tehát összesen 38 kor. 60 fl. adományt. Ezzel szemben állanak a következő kiadások: Elengethetlen díjakra a főgymnasiumba való fölvetel alkalmával 14 kor. Rajz- és írószerek, füzetek 2 kor. 25 fl. Képzézádomány a fiúnak későbbi apróbb iskolai szükségletekre 7 kor. 35 fl. Összes kiadás: 23 kor. 60 fl. A begyült abományokból megmaradt tehát 15 kor. Ez összeget, a szives adakozók utólagos beleegyezését kérve, ily czim alatt: „Főgymnasiumi segítő-egyesület” a mai napon a helybeli takarékpénztárban helyeztem el, mint később alapítandó intézeti segítő-egyesületünk alapítókéjét. A betétkönyvecské, melynek őrzésére a főgm. igazgatóság vállalkozik, e számkat kapta: Főkönyv: 19. 782. Lapszám 392. Közbenjárásomra a fiut ingyen-tanulmányokkal a kiadó czégek látták el, egynek kivételével, melyet a helybeli Wertheimer-féle könyvkereskedés bocsátott rendelkezésemre.

Igy tehát a szóban forgó szegény fiu most már mindennel el van látva azon jószívű nők és urak adományából, kiknek intézetünk s a támogatott fiu nevében e helyen is legmelegebb köszönetemet fejezem ki.

Végül, igazolásomra, még megjegyzem, hogy a fiúnak és anyjának az adományokat Szabó Wladimir és Eder József urak jelenlétében adtam át.

B-Gyarmat, 1900. szept. 14.

Kitűnő tisztelettel

Dr. Sárfly Aladár,
főgm. h. igazgató.

Főgymnasiumi hírek. A balassa-gyarmati áll. főgymnasiumhoz az illetékes egyházi hatóságok a következőket nevezték ki hitoktatókká: a róm. katolikusok részére Lőrök Bélát, az ág. h. evangélikusok részére Timkó Györgyöt, az ev. reformátusok részére Szoboszlai Mórt s az izraeliták részére Brett Mórt. Ezzel kapcsolatban megemlítendőnek tartjuk, hogy a főgymnasium I. osztályába — felsőbb engedéllyel — a törvényes számon felül jelentkezőket is fölvettek. Vannak tehát összesen 67-en; annyian, a hány férőhely van a tanteremben.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A közig. bizottság tegnap szept. 15-én tartotta rendes havi ülését Török Zoltán főispán elnöke alatt. A bizottsági tagok közül jelen voltak: gr. Degenfeld Lajos, gr. Forgách Antal, Laszkáry Gyula, Szakall Barna, Szilárdy Ödön. Kimentették magukat: Sréter Aldréd, dr. Pulszky Ágost és Beniczky Árpád.

A főispán meglezavakban emlékezett meg Szontagh Pálról 80-iki évi születése alkalmából, melyet jegyzőkönyvbe iktatnak. Jablanczy Miklós pénzügyigazgatót előléptetése alkalmából üdvözölték.

A jövő ülés október hó 5-re tüzetett ki.

Az alispáni jelentésből kiemeltük, hogy az alispán a községi előjárók működését több helyen megvizsgálta, intézkedett, hogy a költségvetések ideje korán beérkezzenek. Megemlékezik a jelentés a b-gyarmati főgymnasium megnyitásáról is. Erről jelentést tesznek a közoktatásügyi miniszterhez. Az állategészségügy kedvezőtlenebb volt.

A folyó ügyek törvényes elintéztést nyertek.

A főjegyző előadása szerint Rákóczy István jóformán minden körjegyzőt rendbírósággal sújtott. A pénzügyigazgató átirata szerint az adók most sokkal kedvezőbbben folytak be, mint a múltban, ennél fogva a főispán javaslata folytán a bírságoló határozatokat a bizottság feloldotta s a főszoigabirót újabb határozat hozatalára utasította.

Bokor György volt megyei alszámvévő alapítván vadakkal illetve a közigazgatási közegeket. Az alispán szögről végről megczáfolta a vádakat. A belügyminiszterhez jelentést tesznek azzal, hogy ez ügyben az izetlen és alaptalan vádakkal szemben semmiféle intézkedést és eljárást nem tesznek folyamatba.

Tamaskovich Dezső herédi és Müller Károly abelovai körjegyzőket vád alá helyezte a törvényszék. Miután azonban őket közben felmen-

tette a bíróság, — a felfüggesztés elmarad. Mikula Pált felfüggesztette az alispán. A bizottságban gr. Degenfeld és Szakall felszólalása folytán a fegyelmi eljárás folytatni fogják ugyan, azonban a felfüggesztést hatályon kívül helyezték s Mikulát visszahelyezték.

Arva ügy. Beadvány volt 18880, ebből elintéztetett 17357. Hátrálék 1333. Árvapénz és érték: 1,334,563 kor.

Tanügy. Előadó dr. Pacséri Károly királyi tanfelügyelő. A tanfelügyelőséghez beérkezett 4064 ügydarab, feldolgozatot ebből 3986, hátrálék 78 ügydarab.

A kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a b-gyarmati polg. fiúiskola I. osztálya besúnt s helyébe lépett az állami főgymnasium I. osztálya, melybe 67 tanuló iratkozott be, közülük 33 helybeli, 34 vidéki.

Sajnosan jelenti, hogy a nógrádmegyei falusi iskolák nagyobb részében csak október hóban kezdődik s már május elején többnyire befejeződik a tanítás, így a törvényszabta nyolc havi szorgalmi idő sem tartatik be. E visszás állapotot akként óhajt segíteni, hogy egy tollnokkal szaporodott irodai személyzetével immár éberebb ellenőrzést és felügyeletet fog gyakorolni a mulasztó közegekkel szemben.

Két örvendetes jelenségről tett a tanfelügyelő jelentést. A salgó-tarjáni ágost. ev. iskola az ottani Vasmű-Részvénytársaság, Borbély Lajos vezérigazgató és Jonasch Antal igazgató tetemes adományai folytán szép új épületet nyert. Gárdonyi pusztán pedig gróf Majláth Géza és neje Zichy Marietta grófnő 16,000 korona költséggel egy mintaiskolát emelt s a tanító javadalmazását évi 1200 korona javadalommal biztosította.

A tanfelügyelő 53 ügydarabot referált, melyek több helyen iskolaépületek építésének elrendelésére, egyes tanítóknak, tanítónőknek illetményeinek kiszolgáltatására, tanítói fizetés és korpótlék-államsegélyek folyósítására, engedélyezésére vonatkoztak.

Börtönügy. A b-gyarmati törvényszéki börtönben a letartóztatottak száma 109 férfi, 13 nő. Rabkeresmény 172 korona. A rabok élelmezése 1000 kor. 30 fillérbe került. A börtön mintaszere kezelés alatt áll s ott a legnagyobb rend uralkodik.

Adó ügy. Jablanczy Miklós pénzügyigazgató jelentése szerint az összes adókövetelmény 2,230,590 kor. 43 fl. volt. Befizetett 1,203,507 kor. 11 fillér. Hátrálék 1,027,083 kor. 32 fillér. A helyzet a tavalyinál 13,473 korona 32 fillérral javult.

Egészségügy. Vármegyénk közegészségügyi állapota a lefolyt augusztus hóban folytatón igen kedvező volt s ismételtén örvendetesen jelenthetem, hogy a heveny fertőző betegségek súlyosabb alakjai elenyészőleg csakély számban merültek fel.

A S-Tarján községben kivétel nélkül gyógyuló esetekkel végződött fültömrigyőlyb járvány különösebb hatósági beavatkozás nélkül folyt le s a Nempti községben 10 százaléknyi halálozással járt igen enyhe lefolyású vörheny járvány is megszűnővén, az ottani népiskolai tanítás is megkezdhető volt. Figyelemre méltó körülmény, hogy ez idő szerint vármegyénk területén járvány indokából iskola bezárva nincs.

A K-Tugáron folytatódó s időközben Nagy-Liberce községben is járványszerűleg fellépett hőkhurut köresekkel szemben egyelőre az elkülönítés és az iskolai kitiltás alkalmaztatik. Julius hónapoz viszonyítva héttel szaporodott a hasi hagymáz esetek száma és észrevehetőleg egyes göczokban kezd mutatkozni, a múlt év aug. havához mért elterjedést azonban nem érte el.

Az 1894. évi 91954. számú B. M. körrendelet értelmében, bejelentésre kötelezett heveny fertőző betegségek közül 7 koralak fordult elő a következő földrajzi elterjedéssel, számban és halálozással:

1. Diphtheria előfordult: Baglyas pusztá (Móhora), Kékkő és Endrefalva községekben 3 esetben 1 halálozással.

2. Scarlatina előfordult: Nempti, Szirák, Varsány, Endrefalva, B-Gyarmat, Fülek, Losoncz-Apátfalva (Csurgó pusztá) községekben, 7 községben, 15 esetben, 6 halálozással.

3. Hőkhurut előfordult K-Tugár, B-Lehota, N-Liberce, Kazár (Székvölgy-bánytelep) köz-

ségekben, 4 községben, 37 esetben, 4 halálozással.

4. Hasi hagymáz előfordult: B-Gyarmat K-Tugár, K-Terenne, Marczal, (Gárdonyi-pusztá) és S-Tarján, községekben, 5 községben, 14 esetben, halálozás nélkül.

5. Kanyaró előfordult: Marczal községben, 3 esetben gyógyulással.

6. Bárányhimlő előfordult: Berczel községben 1 esetben gyógyulással.

7. Trachoma gyógykezelés alatt áll B-Gyarmat, Fülek, Szécsény, Dejtár és S-Tarján községben s annak száma hét.

Varányra községre nézve a rendes tavaszi himlőoltások idejében ott előfordult scarlat esetek miatt elhalasztott védhimlőoltás fogantatása iránt, az intézkedések megtették s a himlőoltás határnapja szept. 12-re tüzetett ki.

A közlekedésügyről Polinszky Emil kedvező adatokat referált.

Ülés vége d. u. felegykor.

Karcolatok

Szobrot doktor Plósznak . . . A bakaszások kis gyermek játéka . . . A legnépszerűbb ember B-Gyarmaton.

„Mindezek folytán emelem poharamat dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter ur 6 nagyméltóságára azzal, hogy őt a magyarok Istene az emberi kor legvégsőbb határáig éltesse.” Szobrot neki! Oly magasat, hogy a fellegek szolgáljanak őv gyanánt s vállán pihenjen meg nyári délbén a nap. Igazságügyi törvényeink egy fontos és életbe vágó törvény nyel szaporodnak. Ugyan is az alperesnek ezentul sem butorait, sem ruháját lefoglalni nem szabad. Halljátok és ertsétek meg milliókból álló alperes és végrehajtást szenvedő kollegaim!

Tehát felsütött a ragyogó nap ami számunkra is . . . meg kell ünnepelni ezen szabadelvű eszmék fényes diadalát s hogy ülhetnők meg méltóbban, mint ha ezennel ünnepelesen kijelentjük, hogy minden részlet fizetést megtagadunk. A törvényjavaslat legkitűnőbb alkotása korunknak, megmondom miért. A nagy közönység kevés kivétellel örül. A bírák valamennyien örülnek, mert megszűnik a rettenő sok igényper. A finanszok örülnek, mert kincstári tartozásban és adóban azért lelehet foglalni a butort és a ruhát. Az ügyvédek pedig haragszunk. Nyájas olvasó és előfizető (hátrálékos!)

Egy oly törvényjavaslat, melynek mindenki örül, csak az ügyvédek haragszunk érte, okvetlen a legkitűnőbb és egyike a század legnagyobb vívmányainak. Eljen Plósz Sándor doktor.

Komolyen csóváljuk meg fejünket s hazafias aggodalommal kérdezzük, mit szól a brassói eseményekhez Széll Kálmán belügyminiszter ur. Nagyszerű egy emberek azok a derek bakaszok! Kimonóják egy értelemmel, hogy Brassó ezentul nem Brassó, hanem Kronstadt. Még ezer szerencse, hogy be nem kebeleztek Szászországba. Ez igazán nem ros. Történeti alapja van talán ezen határozatnak? Vagy közjogilag helyes és megfelelő? Vagy tán felbuzdultak az anglusok példáján, akik mint jámbor kereskedők betelepédtek Búrországba és most kiszorítják a szegény tulajdonosokat! Hó, hó tisztelt szász felebarátaim! Nálunk nem lehet játszani csehekét Osztrákországban! S ha valaki ősi jussunkhoz nyul, könnyen fejbe kölintjük, hogy meg ne sántuljon. Azt hisszük Széll Kálmán leteszi a szemérmes, tartózkodó hajadon alczát és megtanítja a brassóiakat, hogy ha Arabus országban akarnak lakni, tanuljanak meg arabusul. Az volna a legzebb, ha mi vissza küldjük az „Ofen-Pestüre” czimzett külföldi leveleket és benn az országban megtörnök, hogy a városok magyar nevei el-töröltessenek. Hátrább egy kissé az agarakkal tisztelt kronstadtai városi képviselő.

Valóságos gymnasium láz van mostanság Bajassa-Gyarmaton. És legnépszerűbb ember dr. Sárfly Aladár igazgató, mikor a fekete czilinder feltűnik a láthatáron, minden gyermekes családapa meghatva nézi . . . Igyekszik vele megismerkedni mindenki, sőt uram bocsá!

még olyan 40—50 év körüli uri emberek is, akiknek még nincsenek névvels örökösök... Hja semmit nem lehet tudni! Neha a bot is el sül, csak az a baj, hogy semmi sem tart örökké, még a népszerűség sem. Legfeljebb az év végeig. És a megbuktatott gymnasztaik hozzátartozói búsan mondják: meghalt Mátyás király, oda az igazság.

Mimosa.

Hírek és különfélek.

Gyászisteni tisztelet a királynéért. Szeptember hó 10-én mult 2 esztendeje, hogy nagy-lelkű királynénk martirhalált szenvedett. Ennek emléket B.-Gyarmaton is kegyelettel ünnepelték. A közházakon gyászszászok lobogtak s a róm. kath. templomban Hottovinszky kanonok gyászmisét tartott. A templomban nemcsak a hivatalos világ, de a közönség részéről is számosan jelentek meg.

A felirat. Nógrádvármegye törvényhatósága aug. hó 18-án tartott diszközgyűlésén elhatározta, hogy ő felségehez, szeretett királyunkhoz 70-ik születési éve alkalmából a kabinet után üdvözlő feliratot intéz. A lapunkban is közölt feliratot diszalbumban küldik fel. A diszalbum elő és hátoldala a vármegyei színeket viseli és szelei aranyozott czizellirozással vannak elátrva. Az elő oldalon pompás kivitelben ragyog a vármegye czimere, a hátoldalon pedig a következő számok: 1830—1900. A diszalbum 300 koronába került.

Szontagh Pál v. b. t. tanácsos e hó 13-án érte el életkorának 80-ik évét. Tegyük hozzá mindjárt, hogy számtalan tisztelőnek, mindnyájunknak nagy örömeire friss egészségben, derült életkedvben. A Kegyelmes ur eseményekben gazdag évekre tekinthet vissza, melyekben szívének és lelkének magas szárnyalattal követte, mindig kiváló eréllyel, nemes hevülettel vett részt, nem önünmagaért, hanem a közérdekért. Ez az erényekben gazdag mult biztosította részére mindnyájunk igaz szeretetét és tiszteletét s ez alkotta meg őt azzá, a mivé lett, e vármegyének, ennek az országnak kimagasló fiává, a kinek neve a történet lapjaira van véve ércznel maradandóbban. A Mindenható kegyelméből elért magas kor mellett szelme mitem vesztett rugékonyságából, kedélye humoros üdesegeiből s lelkülete az igaz emberek sajátul jutott nemes nyugalomból. Barátainak és tisztelőinek nagy száma kereste fel a Kegyelmes urat meleg üdvözléssel s ezekhez mi, a kiket classicus tollával nem egyszer kitüntetett, a legőszintébb szívről csatlakozunk, Isten tartsa és éltesse. Nagy Mihály alispánunk egy vármegyei huszárral küldte el a nagypesei üdvözlő levelet Horpácsra. Vannay Ignác kir. tanácsos s a b.-gyarmati Takarékpénztár igazgatója, a takarékpénztár nevében, szintén küldött meleghangú gratulációt Szontagh Pálnak, mint aki immár 12 éve elnöke e kiváló vidéki pénzintézetnek.

Minta népiskola — pusztán. Egy grófi párt mutatunk be, a mely nem hivalkodik vagyonával, nem jár négyes fogaton, nincs közszereplési ambíciója, de szerényen visszavonul, az amerikai farmereknek módjára, intenzív gazdálkodást üz, szolgait gazdatisztaiknak tartja s azoknak nemcsak anyagi jólétéről, hanem szellemi táplálékáról is gondoskodik. Ez az egyszerű, de minden ízében gentleman gróf a volt országbíró egyik fia: Majláth Géza, a kit nemes intencióiban híven követ kedves neje: Zichy Marietta grófnő. Ez a grófi pár legközelebb oly példát statuált, melyet ha hasonló helyzetben levő magnásaink követnének, talán közelebb hoznák a szociális kérdés megoldásának problémáját. Mit tettek ők? A gardonyi pusztán, mely egy uri kastélyból s vagy negyven béres és szolgakásból áll s a hol a tankötelesek száma a negyvenet meghaladja, a magok költségén egy minta népiskolát létesítettek, egy mintá népiskolát, a mely 16 ezer koronába került s beállították oda egy jól képzett tanítót, Dedek Istvánt, a kinek fizetéséről és lakásáról a grófi család gondoskodik. Hát kell-e ennél nemesebb és bazafiasabb gondolkodás? Mert hisz az állam korlátolt tanügyi büdgetje mellett még nagyobb községekben sem alkothat népiskolákat, pusztai népiskolák állami megalkotásáról pedig ezidő szerint szó sem lehet. Ezt a minta iskolát

szenvelték fel a mult vasárnap szept. 9-én. A felszentelést Hottovinszky Karoly tiszteletbeli kanonok végezte. A ceremóniális rész után a kanonok beszédet tartott az iskolának a művelődésre, vallásosságra és hazaszeretetre kiható hivatásáról. Dr. Pacsery Karoly kir. tanfelügyelőnk pedig méltatta a grófi család nemes-szivűségét. Ezután ebédre hívta meg a grófi pár a vendégeket. Az ebéd levesből, marhahusból, zöldségsorból, libából és gyümölcsből állott, szóval oly magyaros jó ételkből, amiket nem szükséges Budapestről meghozatni. (Mások ily alkalmakkor egy egész évi tanítói fizetést költenek el.) A felszentelési ünnepélyen a fentebb megnevezettekön kívül jelen voltak Nagy Mihály alispán is, Baintner Arnold j. főszolgabíró, Kozma Miklós marczali plebános, Ruzinkó Antal a minta uradalom kormányzója, Kacsovicza Iván, Szerémy Gábor szomszédbírók, Pass Gyula körjegyző. Így folyt le a gardonyi iskola felszentelése. Ki ne tisztelné ilyenek után Majláthékat? Egy kiváló szakközeg még ezeket írja a Majláthékat pusztá gardonyi iskolájáról: Ércznel maradandóbb emléket állítottak maguknak a jötekonyságáról ismert Majláth Géza gróf és nemes lelkületű neje Zichy Marietta grófnő, kik gardonyi birtokukon egy a korszellemnek, mint a 1868. évi XXXVIII. t.-cz követelményeinek teljesen megfelelő és minden taneszközzel felszerelt iskolát állítottak és pedig oly díszes és rendeltetésének annyira megfelelő iskolát, mely a felszentelési ünnepélynél jelen volt dr. Pacsery Karoly kir. tanfelügyelő elismerő állítása szerint meg a városokban is ritkítja párját. A tagas, világos és könnyen szellőztethető tanterem és kényelmes tanítói lakás a melléképületekkel együtt 16000 korona értéket képvisel. A bőkezű grófi pár a tanító javadalmazásáról is gondoskodott s akkép intézkedett, hogy egy a iskola fennállása valamint a tanító javadalmazása örök időkre biztosítva legyen. Végül megjegyezzük még, hogy Nagy Mihály alispán mondott lelkes felkösöntőt a neve napját ünnepelő grófnőre és a gróf házigazdára. A jelenvált egy szép emlékekkel gazdagodva oly hó kívánsággal távoztak, vajha sokan akadnának fő és jómódu földes uraink között, kik a népnevelés oltárára hasonló áldozatokat tennének.

Állandó választmányi ülést tartottak e hó 11-én a vármegyház kistermében Fajnor Sándor alispánhelyettes főjegyző elnöke alatt, melyen tárgyaltak a vármegye 1901 évi költségvetését, továbbá a Mária Valéria közkórház 1901 évi költségvetését, 1899. évi számadását, melyek a legközelebbi szept. hó 28-án megtartandó közgyűlésre jóváhagyó javaslattal felteszjettnek. A vármegyei költségvetés szeptember 12-től számított 15 nap alatt az alispáni hivatalban közszemlére van kitéve.

Az esküdt bíróság e hó 10-én folytatta a mult héten megszakított tárgyalásait. Szeptember 10-én azonban az ügy elhalasztása folytán érdemleges tárgyalásra nem került sor. Szept. 11-én szándékos emberölés büntetének kísérletével vádolt Tóth Gáspár állott az esküdt-bíróság előtt. Elnök: Dr. Kubinyi Lajos, — bírák: Dr. Hensch Aurél, Frank Lajos, — jegyző: Grecsner Károly, — ügyész: Dr. Millassevics Sándor, — védő: Szilágyi Mór. Az esküdték főnöke: Balás József. Eredmény: bűnös, 8 havi börtön. Szeptember 12. Rablás büntetével vádolt Czeba János ügyénel elnök: Dr. Kubinyi Lajos, — bírák: Dr. Hensch Aurél, Répassy Béla, — jegyző: Vattay József, — ügyész: Dr. Millassevics Sándor, — védő: Bende Gyula. Eredmény: bűnös, 1½ havi börtön. Brezniczky János s társainak rablási ügye szept. 13, 14, 15-én tehát három napig foglalkoztatta az esküdtbíróságot. A hosszú tárgyalást teljes tájékozottsággal s mindvégig éber elevenséggegel Jakobovics József, kir. ítélő táblai bíró vezette, melléte mint bírák: Frank Lajos, Porubszky Lajos, — jegyző: Dr. Szendrő Oltmár, — ügyész: Dr. Bárdos Géza, — védők: Farkas Ferencz és Grünbaum Henrik, — főnök: Fölkel Károly. Eredmény: a bűnösség megalapítottát, — büntetés: Brezniczky János 6 esztendeje, —

Pavara Pál 5 évi fegyház. A többiek felmentettek.

A Mária Valéria vármegyei közkórház bizottsága szept. 10-én ülést tartott, melyer. dr. Hermann Károly főszámvévvő előterjesztette a közkórház és ennek mellékletét képező gondnoki számadásokat. A nagy preczizitással elkészített számadás szerint az 1899. évi bevétel 17685 frt 80 kr volt; ugyanannyi a kiadás is. Összesen 28,005 betégapóllási nap volt a mult évben. A kórház összes terhe 26 ezer forintra tehető, melylyel szemben azonban a kintlévő követelés a 17 ezer frtot meghaladja és így a szenvedő állapot 9817 frt. A bizottság felir a vármegyehez, hogy miután a közkórház betegforgalma folytonosan szaporodik, forgó tőkéről gondoskodjék. Az 1901. költségvetést 42,632 koronában állapították meg, mely a folyó évi 41258 korona szükségletet 1374 koronával túlhaladja, mely tulkiadás a kórházi tisztviselők emgedélyezett fizetési emelésében találja magyarázatát. A betégapóllási díj, mely e folyó évben naponta 170 fillérben volt megalapítva, a jövő évben 160 fillerre fog leszállani. Dr. Hermann Károly főszámvévvőnek elismerte s szavaztak a szorgalommal kidolgozott számadási és költségvetési munkalátokért.

Pénzügyigzgatónk előléptetése. Ő felsége a király Jablanczy Miklós kir. tanácsos és a VI. fizetési osztálybeli jelleggel felruházott pénzügyigzgatónkat a VI. fizetési osztályba sorozott pénzügyigzgatóvá nevezte ki. Összintén gratulálunk a megérdemelt előléptetéshez.

† Hederváry Antal. Hontvármegyének egy régi tagja hunyta be örökre szeméit Ipolyságon szept. hó 13-án. Hederváry Antal ez, ki mint ügyvéd köztiszteletet szerzett magának s azt élete végeig becsülettel megtartotta. Hederváry egész életében a munka embere volt. Ő alkotta meg 1869-ben az ipolysági takarékpénztárt s azt mint lelkiismeretes és körültekintő igazgató a mai virágzó fokára emelte. Hederváry a b.-gyarmati ügyvédi kamarának sok ideig elnöke volt s e téren is közbecsülést szerzett magának. Csak néhány éve vonult vissza a közpályától, melyet oly ügybuzgóan és oly hivatással szolgált s 75 éves korában, mint aki jól végezte itt e földön minden dolgát, esenedesen elszenderült. Halála hírére B.-Gyarmaton az ügyvédi kamara helyén kitűzték a gyászlobogót s az ügyvédi kamara koszorut küldött ravatalára. A derék férfiut tegnap délután temették el. Legyen emléke áldott!

Gyászhir. Tolnay Gedeon állam vasuti felügyelőt és mohorai birtokost s nejét, született Huley Róza urnót mérhetetlen csapás érte. Ugyanis élete virágában lévő kedves leányukat vesztették el. A családnak ékességét es mindenkit elbájoló virágát, alig három napi szenvedés után letörtte a kérélhetetlen halál, vigasztalhatatlan mély bánatot hozva a jó és gondos szülők szívébe. A család iránt mindenfelől a legnagyobb részvét nyilvánult. A temetés e hó 10-én d. u. fél 4 órakor ment végbe. A temetésen részt vett Tolnay Lajos volt államvasuti igazgató is, a rokonok, majdnem kivétel nélkül és a jó ismerősök igen nagy számban. A ravatal felett Wladár Viktor kiérdemült alesperes és szűgyi ev. lelkész megható, de egyszerűsággal szívet enyhítő remek beszédet mondott el. A megszorodott család a következő gyászjelentést adta ki: Tolnay Gedeon és neje szül.: Huley Róza mint szülők, Tolnay Mariska, férjézettt Mészöly Lászlóné kis leányával Ilonkával, Tolnay István mint testvérek, özv. Tolnay Jánosné Szontagh Erzsébet mint nagyanya, dr. Mészöly László mint sógor, Rákovszky Gézáné Huley Anna mint nagynéne, férjével dr. Rákovszky Gézával és fiával Pálkával együtt fájdalomtól megtört szívrrel jelentik felejthetetlen drága jó leányuk s illetve testvérük, sógorón és huguknak: Tolnay Vilmának f. hó 8 ikán déli 12 órakor, életének 21-ik évében, agyazéltűdésben történt váratlan elhunytát. A drága halott hült teteme f. hó 10-én, hétfőn d. u. 3 és fél órakor fog a mohorai sírkertben az ág. ev. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Mohorán, 1900. évi szeptember hó 8-án. Áldás és örök béke a kedves halott drága porai felett!

Halálhír. Endrődy Sándor Békés-Gyulán szept. 12-én 55 éves korában elhunyt. Változatos élete volt. Itt született Nógrádban, körjegyző volt Homok-Terenén, majd a csendőrséghez lépett, hol főhadnagysággal vitte. Ő alapította meg a «Csendőrségi Lapokat», majd nyugdíjazta magát. Ezután visszatért vármegyénkbe s Losoncra alkormányos választották meg, de ezt az állást csak rövid ideig viselte, mert harmadéve Békés-Gyulára választották meg városi kapitánynak s mint ilyen fejezte be vándor életét.

Tanár áthelyezés. Latkóczy Mihály losonci főgymnasiai tanár, aki a vármegyei monográfia megírását magára vállalta, a vallás és közokt. miniszter a budapesti VII-ik kerületi állami főgymnasiumhoz helyezte át.

Sikerült szavallat Lapunk előző cikkeiben bőven megemlékeztünk a tegnapi díszközgyűlésről. Nem hagyhatjuk azonban megemlékezés nélkül, hogy a gymnasiai ifjak közül a kis Beke Lajos, Beke Lajos várm. aljegyzőnk fia, Pósa Lajosnak «A haza» című költeményét oly szépen szavallta, hogy tapsra ragadta az egész közönséget.

Anyakönyvesek. A belügyminiszter a sziraki anyakönyvi kerületbe Kuzmányi György ev. tanítót anyakönyvesse, ugyanoda Sedivi Kálmánt anyakönyves helyettesse, — a salgótarjáni kerületbe Barella Henrik községi bíró harmadik anyakönyves helyettesse, — a surányiba Andaházy Géza segédjegyzőt, — a varányiba Tóth Bertalan segédjegyzőt, — a bercezelibe Okolicsányi Vincze segédjegyzőt anyakönyves helyettesekké nevezte ki.

A vármegyei legtöbb adót fizetők névsora szept. hó 8-dikától számított 15 napra ki van téve s az alispáni hivatalnál megtekinthető.

Orvos választás. Az eszei körorvosi kerületbe körorvosul Krausz Samuel vármegyei köz-kórházi alorvost választották meg.

Támadás az uton. Rimócson szept. 10-én este 9 órakor ittas legények egy uri fogatot támadták meg, a lovakat megállították és sörös palackokat hajítottak be a hintóba. A kocsis azonban a lovak közé vágott s azok gyors futásnak indulva kimentették az uri családot a veszedelemből. A község birájának bemondták az esetet s az a dubajkodó legényekhez ment, hogy őket rendre utasítsa. De megjárta, mert a legények kivették a bírói pálcát a bíró kezéből s azt a bíró hátán törték el, magát a bíró pedig bedobták az árokba. A gazdicskókat Baross Árpád főszolgabíró másnap a csendőrökkel összefogdosztatta s bekiértette.

Az Emke gyujtók jövedelme. Egy csinos grafikai táblázatot kaptunk, ríktó vörös színnel ábrázolja az Emke-gyujtók fogyasztásának emelkedését hónapról-hónapra. Derék munkát végzett ez a kis gyujtó, kiszorította a sok külföldi gyujtót és az Emke szép és hazafias czéljaira 5160-35 koronát jövedelmezett. Ha meggondoljuk, hogy a jövedelem a közjó számára tulajdonképen senkinek sem került áldozatba és arval szaporítható, hogy mindenki az ő krajczárjéért magyar gyujtót követel osztrák helyett, akkor bámulnunk kell, hogy még mindig annyian csupa közönyből a mindenféle osztrák gyujtót fogyasztják.

Vesztett eb dühöngése. Nagy panikot idézett elő szept. 12-én este 11 óra felé egy megvestett kóbor kutya Marczal községében. Kukoricza fosztóból mentek baba férfiak, asszonyok. A vestett eb neki ment egy férfinak, ennek ruháját letépte, aztán egy asszonynak, ennek meg a szoknyáját rántotta le. Ezek még jól jártak, mert a test marását szerencsésen megmenekültek; azonban rosszul járt egy magas alakú cigány. Gyurcsik János; a kutya neki ugrott és balkarját megmarta. A gondos előjáróság Gyurcsikot másnap a budapesti Pasteur intézetbe küldte be. Itt az ideje, hogy az ebadó életbe lép vármegyénkben is.

Nógrádvármegye írásban és képb. Zinner Gyula a Magyarország és a Külföld-szerkesztője és kiadója (Bpest VIII. József-körút 9.) egy igen ügyes vállalatnak áll élén. Ugyanis országunk összes vármegyéit pompás képiállásokban havi füzetekben adja ki. Most vármegyénkre került a sor. Zinner e czélből néhány napra körünkbe jött. Melegen ajánljuk ezt a reánk nézve is szép emlék gyanánt szolgáló

vállalatot. Megjegyezzük még, hogy Zinner a fénykép közléseért díjazást nem igényel, csakis lapjára gyűjt előfizetéseket.

Dubajkodás a búcsún. Mohorán szeptember 9-én tartották a búcsút. A legények este felé a szesztől beállitva, összekaptak s egy egészen ártatlan társukat késsel összeviaszaszurkálták. A halállal vívódó embert még az nap este behozták a Mária Valéria kórházba, hol dr. Bogdan Aladar kórházi főorvosnak a has felmetszésével és a gyomor kitisztításával sikerült a bekelet összevarni. Mint értesülünk a pacziens a veszélyen túl van.

Ménlovak. A m. kir. földmívelésügyi miniszter mindazokat a mentulajdonosokat, akik eladó ménlovaikat megvétel végett az állami lótenyésztézetek részére felajánlották, értesíti, hogy a bejelentett teljeskorú ménnek bizottsági megsejtelése és esetleg megvásárlása a többi közt Balassagyarmaton holnap szeptember 17. fog eszközöltetni.

Orgona, zongora. A főtisztelendő plébános urak szives tudomására hozom, hogy jelenleg a b-gyarmati rom. kath. templomban lévő orgonát javítom, hogy ez alkalommal úgy a vidéken is elfogadom a legújabb szerkezetű orgonák javítását és kibővítését a legjutányosabb ár és jóállás mellett. Ugyiszintén zongora bőrzéseket, hurozásokat, hangolást szóval mindennemű javításokat, úgy helyben mint vidéken elfogadok. Tisztelettel Pokorny N. orgonana és zongora készítő. Templom-utca 16.

Gerlóczy Géza a kassai gazd. tanintézet közgazdasági és jogi tanszékének tanára, a «Gyakorlati Mezőgazda» felelős szerkesztője a napokban adta ki «Jogisme a gazdasági acádémia és tanintézetek hallgatói s gyakorlati gazdák részére» című könyvét. Ezen munka régóta érzett hiányt pótol a mezőgazdasággal foglalkozók körében, mert a mellett, hogy az őt terhelésre vonatkozó összes törvényen, vagy rendeleten alapuló jogi szabályokat rendszeres és könnyen megérthető irányban ismerteti, ezen felül részletesen méltalja az összes magánjogi és közjogi szabályokat, a melyek a gazdát úgy az általános műveltség, mint a gyakorlati élet szempontjából kiválóan érdeklik; szóval felöleli az egész jogéletet. A mű a szerző kiadásában jelent meg, ára 5 korona. Megrendelhető a szerzőnél: Kassán a Gazdasági tanintézetben.

A félneműk. Regény, írta: Jane de la Vaudère. Fordította báró Podmaniczky Horác. Kiadja Sachs és Pollak könyvkiadó-vállalata Budapesten. (VI. Andrassy-ut 37.) Nagyon aktuális regény ez: aktualitása tette a század hatalmas finaleje: a párisi világkiállítás. A nagy nemzetközi világvásár ugyanis — tagadhatatlanul óriási kulturális sikere mellett — feltárta az egész művelt világ előtt azt a kétségbeesztő, szinte a teljes elzülles határáig jutott erkölcsi silyedést, melyben a modern francia társadalom manapság silylődik. Beigazolódott, hogy a Prevost-k, Pierre Louvs-k, Zola-k, minket iszonyattal eltöltött erkölcsrajzai nem túlzások — mint eddig sokan hinni szerették volna — hanem szomorú valóságok, melyeket igazságban aligha mulhat felül valami, hacsak nem maga az — élet. Ezeknek a kegyetlen igazmondóknak táborába most egy új genialis író lépett: Jane de la Vaudère. A félneműk című regényével, melyben a perverz Párisnak még az eddigieknél is ríktóbb képét adja. Amit Zola a «Fécondité»-ben állit, hogy párisi anyák önfudatosan veszik magukra a terméketlenség átkát, csakhogy az anyaság győtreimeitől megszabaduljanak, azt Vaudère «A félneműk»-ben még általánosabb körságnak mutatja be. Megrajzolja az előkelő leányt, a ki az orvosi tudomány segítségét veszi igénybe, hogy már mint leány a következményektől való félelem nélkül elvezhesse a szerelem gyönyöreit; megrajzolja ezeknek a félneműk-nek egész női társadalmát, hol a férfi értéktelen eszközözze senyved, hogy helyét a — lesbosi szerelem foglalja el. A félneműk egyedül jogosított, teljes magyar kiadása a műhöz méltó gondallal kiállitva, stilizált czimlappal, 8° alakban jelent meg s bolti áron 1 frtert minden könykereskedésben kapható.

Gazdaszat.

Néhány szó egy kiváló minőségű tengeriről.

A gazdaság jövedelmezősége tekintetében nem utolsó szerepet játszik a termelt növénynek variátása, vagy miként újabb nem a legzebb hangzással mondani szokták felesége; s minden gazdának arra kellene törekedni, hogy olyan növényfajt s variétást termeljen, amely az ő gazdasága klimatikus és talajviszonyai közé leginkább beillik. E törekvést természetesen csakis kísérletezések útján érhetik el s nem az által, hogy a magkereskedőtől kér a termelendő növény variátás mineműségére tanácsot. Viszont a kísérletezések alapját nagyon megkönnyítheti azon — a helyi nem speciális gazdasági jellegű lapoknak újabb időben követett eljárása — hogy idő közönként egy-egy érdekesebb gazdasági kérdés ismertetésének is helyet adnak. Mi is hódolván ez irányzatnak, alábbi sorainkban egy oly kísérletezés eredményét hozzuk, melyet a gazdaközönség egy része bizonyára sikerrel hasznosíthat.

Biharmegye Szalonta községének határában termelt s kísérletezésre egy borsodmegyei gazdaságba áthozott tengeriről irunk ezuttal, mert érdemes a közlére. A szalontai lófogú teogeri egy igen elterjedt s bőtermő variátás, száran-2—3 teljesen kifejlődött, végig benőtt henger idomu csövel, lisztes szemei hoszuak, mélyen ülnek a csutákban, miért is a szem és csulka közötti arány igen kedvező, egy métermázsa csöves tengeri 80—84 kg. szemet ad. A szárazságnak kitűnően ellenáll, érése a közönséges magyar tengerit 10—12 nappal megelőzi s így a lófogú tengeriktől eltérően az őszi buza előveteményként is szerepelhet. Mint takarmánytengeri (csalamadé) is figyelmet érdemel, mert lédus szárával s nagy erős leveleivel bő termést szolgáltat. A végrehajított kísérletnél 50 cm. sortávolságra, szuperfoszfáttal megtrágyázott földbe lett a kukoricza elvetve az 1899-ik év tavaszán s rendszeres művelésben részesülve holdanként 18 q. magtermést adott, a mely bámulatos eredmény mindenestre figyelemre méltó akkor, midőn köztudomásu, hogy az elmúlt év száraz nyarat mily mértékben megsínylette minden növény.

Piaczi á rak.

1900. szept. 10.

Buza	— — — — —	6 90	6 60
Rozs	— — — — —	6 40	6 10
Arpa	— — — — —	6 80	6 —
Zab	— — — — —	5 40	5 10
Kukoricza	— — — — —	6 40	6 30
Lencse	— — — — —	5 —	5 30
Bab	— — — — —	6 20	6 10

FELELŐS SZERKESZTŐ: HORVÁTH DANÓ.

A Hivatalos Értesítő közleményei.

Közérdekű hirdetmény.

24112—1900. szám.

A vármegye közigazgatási és gyámügyi szükségletének 1901. évi költségvetése f. é. szept. hó 12-ik napjától bezárólag f. é. szept. hó 27-ig az állandó választmány jelentésével az alispáni irodában közszemlére van téve.

Miről érdekelteket arról ér-

tesitem, hogy az effen netaláni észrevételeiket ezen határidő alatt az állandó választmányhoz beadhatják.

B.-Gyarmat, 1900. szept. 11.

Az alispán helyett:

FAJNOR, főjegyző.

Miniszeri rendeletek.

90.000—1900. sz. M. kir. belügyminister.
Körrendelet valamennyi vármegyei törvényhatóságok.

A községi közigazgatási tanfolyamokról szóló 1900. évi évi XX. t.-cz. ez évi szeptember hó 1-én életbe lép s a törvény értelmében felállítandó tanfolyamok szeptember elején megkezdik működésüket. A törvény végrehajtására vonatkozó, „a községi közigazgatási tanfolyamokról és a községi közigazgatási vizsgálatról” szóló szabályrendelet egy példányát ide mellékelve, a következőkre kívánom felhívni a törvényhatóság figyelmét. A most életbe lépő törvény a község-jegyzői minősítés megszerzésének módját egészen új alapon szabályozza. A jövőben csak az fogja ezt a minősítést megszerzhetni, a ki a községi közigazgatási tanfolyamot szabályszerűen elvégzi és a tanfolyamok székhelyén szervezendő vizsgáló bizottságok előtt a községi közigazgatási vizsgálatot sikeresen letesz. Önként következni ebből, hogy az eddigi, vármegyeenként szervezett jegyzővizsgáló szakbizottságok ez évi szeptember hó 1. napjával feloszlottaknak tekintendők. Míg azonban az új törvény a jövőre nézve a jegyzői minősítést ilyen gyökeresen megváltoztatta, addig a múltban már megszerzett jegyzői oklevelek érvényét nemcsak fenntartotta, hanem ki is terjesztette arról, hogy mindazok oklevelét, a kik az új törvény életbe lépte előtt az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ának megfelelően a jegyzői vizsgálatot letették, kivétel nélkül országos érvényűvé emelte. Azok tehát, a kiknek ilyen oklevelük van, folyó évi szeptember hó 1. napjától kezdve községi és körjegyzőkül az ország bármely vármegyéje területén akadálytalanul alkalmazhatók. Az életbe lépő új törvény messze kiható fontosságát — úgy vélem — nem szükséges különösebben hangsúlyoznom. A törvényhatóság bizonyára teljes tudatában van annak, hogy a községi közigazgatás élén álló elemek szellem színvonalának és szakképzettségének fokozásához minő fontos érdekek fűződnek, nemcsak a községi közigazgatás szempontjából, hanem — mivel ennek működése az egész közigazgatás menetére kihat — az általános közigazgatás szempontjából is. Eppen a kérdésnek ezen nagy fontossága miatt felelte szükséges, hogy a törvény végrehajtásában, nevezetesen a szeptember hó elején megnyíló községi közigazgatási tanfolyamok sikeres működésének előmozdításában minden tényező tőle telhető buzgósággal vegyen részt. Annak, hogy a tanfolyamok hivatásukat betöltéshessék, egyik fő feltétele minden esetre az, hogy hallgatásukra minél többen vállalkoznak. Azoknak, a kik a jegyzői pályára készülnek és még nem tettek eddig jegyzői vizsgálatot, czéljuk elérése végett természetesen szükségeszerűleg hallgatniok kell a tanfolyamot. Kívánatos lenne azonban, s különösen erre akarom most a törvényhatóság figyelmét felhívni, — hogy a tanfolyamok hallgatására ne csak azok jelentkezzenek, a kik mint fentebb említettem, a tanfolyamok hallgatására rá vannak szorulva, hanem olyanok is, a kiknek már jegyzői oklevelük van, különösen a jegyzői oklevellel bíró, de önálló jegyzőként még nem működő jegyzői alkalmazottak. Nemcsak azért, mert az ismeretek kibővítése s az önművelés minden esetben dicséretes, hanem azért is, mert azok, a kik a tanfolyamot elvégzik a jegyzői állásba hivatandó követelményeknek bizonyára jobban meg tudnak felelni s a dolog természete szerint a jövő közigazgatási szervezetbe könnyebben tudnak majd bele illeszkedni. Igen helyesen jár el tehát a törvényhatóság, ha a tanfolyamok hallgatására a jegyzői oklevellel bírókat is buzdítja s emlékezteti őket arra, hogy bár az új törvény oklevelük érvényét nemcsak meghagyta, hanem az egész országra is kiterjesztette, saját érdekeikben cselekedzenek, ha a tanfolyam hallgatására

önként vállalkoznak. Egyuttal hasonon oda a törvényhatóság, hogy az ily jelentkezők a tanfolyam hallgatására alkalmazóktól lehetőleg szabadság időt nyerjenek, hogy így a tanfolyam hallgatása miatt ne keljen állásukat feláldozniok. Viszont arra, hogy a tanfolyamok nepek legyenek, előreláthatólag csak abban az esetben lehet számítani, ha a hallgatók anyagi segítségéről a lehetőségig gondoskodunk. A magam részéről ebben az irányban igyekszem megtenni mindazt, a minek megtehető, a rendelkezésemre álló eszközök mellett módomban áll. A szegénysorsu hallgatókat nemcsak tandíj mentességben fogom részesíteni, hanem gondoskodom arról is, hogy a szegény és szorgalmas hallgatók ösztöndíjban, vagy jutalomban részesüljenek; továbbá ott, a hol a viszonyok erre alkalmasok, idővel internátusokat is létesítek, a melyek az erre érdemes hallgatók ingyenes, vagy féldíjas ellátást fognak nyerhetni. A feladat másik része azonban e tekintetben a vármegyékre és községekre hárul, mint a melyekre az, hogy a tanfolyamok látogatottsága s ezzel a szakképzett községi jegyzők szaporítása előmozdíttassék, elsőrendűek és közvetlen érdekük, a melyek így áldozat készségeket épen ezen a téren teljesen okadatoltan érveyesíthetik. Azt hiszem tehát, nem alaptalanul adok kifejezést azon reménynek, hogy a törvényhatóságok már a közel jövőben módját fogják ejteni annak, hogy a tanfolyamok szegénysorsu és érdemes hallgatóinak ösztöndíjban, vagy jutalomban való részesítését vármegyei alapítványok létesítése által maguk részéről is előmozdítsák s hogy az erre képes községeket szintén buzdítani fogják oly irányú áldozatkésziségre, mely saját alkalmazottjainak tanfolyam hallgatását előmozdítja. Egyáltalában számítok arra, hogy a törvényhatóság felismerve a felállítandó intézmény jelentőségét és hasznosságát, ugy a jelen rendeletben foglaltak jóakaró megfontolásával, mint egyébként is az azon lesz, hogy az intézmény működésének sikerét a maga részéről is buzgón előmozdítsa.

Budapest, 1900. évi aug. 16.

Széll.

6159—III. 2. M. kir. földmívelésügyi min.

Folyó évi április hó 18-án kelt s az állategészségügyi értesítő 422. számában is közzétett 3332 eln. számú rendeletem kapcsán közlöm, hogy a cs. és kir. közös külügyminister ur folyó évi július hó 28-án kelt 44189—900. sz. értesítése szerint Magyarország ragadós száj- és körömfájással nem fertőzött vármegyéiből származó szarvasmarháknak (bivalyoknak) és ezek nyersterményeinek Romániába való bevitelle a romániai belépő állomásokon át a román kir. külügyministerium folyó évi július hó 17-én kelt 10691. sz. átirata értelmében ismét megengedett.

Budapest, 1900. aug. 13.

A minister megbízásából:

Forster.

69790—900. sz. M. kir. földm. minister.

Múlt évi szeptember hó 23-án kelt 75382. sz. leiratom kapcsán tudomásul vétel és a gazdaságossággal minél kiterjedtebb módon való közlés végett értesitem a törvényhatóságokat, hogy Garay Károly szombathelyi kir. áll. főállatorvost betegség miatt fölmentettem azon megbízatása alól, hogy a gráci állatvásárra szállított magyarországi állatokon netalán megállapított ragadós betegség esetén a betegségnek megállapítása körül Grácban esetenként közre működjék. Hogy azonban Magyarországból Grácba vitt állatszállítmányokon esetleg előforduló ragadós állati betegségek esetén a magyar szállító félnek továbbra is m. kir. állami állatorvos aljón rendelkezésére, kinek közreműködése szükség esetén igénybe vehető, az általam Bécsbe kirendelt Reika Artur áll. főállatorvost egyidejűleg utasítom, hogy a gráci állatvásárra szállított magyarországi állatokon ragadós betegség megállapítása esetén az illető fél megkeresésére a kór megállapítása körüli közreműködés végett Grácban jelenjék meg.

Budapest, 1900. aug. 30.

A minister megbízásából:

Lestyánszky,

69338—900. sz. M. kir. földm. minister.

Folyó évi aug. hó 21-én 67798. valamint aug. hó 25-én ad 68489. sz. alatt kelt és a 479 és

481. számú állategészségügyi értesítőben közzétett körrendeletim kapcsán közlöm, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi augusztus hó 28-án kelt 3105. sz. rendeletével a sertésvesznek Ausztriába történő behurcolása miatt azonnal kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való bevitelét újabban még a következő területekről tiltotta meg.

Bács-Bodrogvármegye hódásági járásából:

Sopronvármegye csepregi kapuvári és soproni járásából továbbá a horváth-szlavonországi Szerémvármegye mitrovicai és rumai járásából, valamint Mitrovicza önálló városból.

Viszont a sertéseknek Modrus Fiumevármegye vojnicai járásából, valamint Zágráb vármegye glinai, pisarovinai és voginosti járásából Ausztriába való bevitelle ellen érvényben volt tilalmat hatályon kívül helyezte.

Ezenkívül a nevezett minister ur a sertéseknek Ausztriába való bevitelét azonnal kezdődő érvényességgel a sertésvesz uuralgása miatt Beszterce r. t. városból és Sopronvármegye felső pulyai járásából; a sertésorbanács uuralgása miatt pedig Nyitrávármegyének miavai és szakolczi járásából, valamint Szakolca r. tanácsu városból megtiltotta.

Budapest, 1900. aug. 30.

A minister megbízásából:

Lestyánszky.

Allspáni hirdetések.

33975—1900. sz.

B.-Gyarmat, Alsó-Bartegály területére nézve megállapított lépéne, Becske, Kővesd, Sós-Hartyán, Losonc, Luccin, Lóca, Maskova községek területére nézve megállapított rühkór járványát megszüntetnek mondtam ki. Pencz és Nógrád-Ludány községek területére nézve a sertésvesz betegség járványos felléptét határozatilag megállapítottam.

B.-Gyarmat, 1900. szept. 3.

Az alispán helyett:

Fajnor, főjegyző.

Közl. bizottsági hirdetmény.

321—1900. sz.

Szabolcsvármegye közig. bizottságának 147. sz. jelentése szerint Némethi János, Vincze András, Aranyi Mihály, Elekes György, Tóth János erdőőrök eskübizonyítványa elveszett.

B.-Gyarmat, 1900. szept. 3.

Fajnor, főjegyző.

Járványos emberi betegségek.

Roncsoló toroklob: Mohora, (Baglyas p.)
Vörheny: Nemti, Szirák, Losonc, I.-Nagy-Kér, Varsány, Endrefalva.

Hökurut: Erdőtarcsa, K.-Tugár, Bánk, Tolmács, Losonc.

Hasi hagyász: Berczel, Szirák, F.-Püspöki Buják, Bágyon, Rózsalehota.

Kanyaró: Bánk, Rétság, Megyer, Marczal.

Báránymillő: Berczel.

Trachoma: Dejtár, S.-Tarján, Füle, Varbó B.-Gyarmat.

Járványos állati betegségek.

Sertésvesz: Marczal, Csesztve, Galiba p., Patvarcz, Szklabonya, I.-Kis-nagzkér, Csitar, Szügy, Halászi, Ludány, Csalar, Megyer, Pencz, Verőcze, Kosd, Uhorszka, Miksi, Kálnó Erdőtarcsa, Kozárd, Szirák, Guta, Karancsberény, Mátva-vevőbely, F.-Kelecsény, Sámsonháza, M.-Szőlős, Csered, Nemti, Baglyasalja, S.-Tarján, Losonc.

Sertésorbanács: Patak, Vadkert, Szügy, Megyer, Sósartyán, A.-Szécsényke, Szirák Szent-Iván Kővesd, Becske, Sz.-Gede.

Takonykór: Karancság, Szakal, F.-Sáp.

Lépfene Heréd.

Vesztetség: Szécsény, End:efalva, Csalar, N.-Zellő, Lupocs, Szakal, Gácsfalva, Lónyabánya, Kőkényes, Selyp.

Rühkór: Lóca, Luccin, Gács-Lehota, Szaraz-Brezó, Vidfalva, Kálnó-Garab, Buják.

Versenybírálati hirdetmények.

928—1900. sz.

Hontvármegye alispánja az 1900. évi július hó 28-án kelt 9507 számú rendeletével a nagyfalusi—nyéki törvényhatóság között 1—2 km. szakaszon levő 3 sz. „Galambia” híd újbóli építését 12380 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1900. szeptember hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára a honvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenybírálatás hirdették.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5 százaléknyi bantpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők. Ipolyágon, 1900. szept. 4.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Arverési hirdetmények.

994—1900. sz.

Alulírott előjáróság közhírré teszi, hogy Drégelypálánki községi adóhátrálék fejében Nagy-Oroszi községben lefoglalt ágyi ruha, termények és házi állatokra az I. árverés Nagy-Orosziban, 1900. szept. 17-én d. e. 9 órakor, a II-ik árverés Ipolyágon, 1900. szept. 18-án d. e. 10 órakor lesz megtartva.

A vételár azonnal a készpénzben fizetendő. Nagy-Oroszi, 1900. aug. 31-én.

Előjáróság.

1711—1900. sz.

Alulírott előjáróság közhírré teszi, hogy közadók s illetékek fejében Szirák nagyközség területén lefoglalt ingóságok, u. m. butorok, ágy, gabonaneműek, lovak, sertések s szarvasmarhák a folyó évi szeptember 17-étől 22-ig naponta d. e. 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Miről árverezni szándékozik értesítettnek. Szirák, 1900. aug. 30.

Sedivi, jegyző.

2613—1900. sz.

Közadóhátrálékok fejében lefoglalt zálogtárgyak és pedig: lovak, szarvasmarhák, juhok, sertések, sertésölök, gazdasági eszközök, kocsik, gabonaneműek nyilvános árverés útján az alább jelzett helyeken és időben elfognak adatni, ugyanis I-ső árverés a helyszínen,

Szűgyben	1900. szept. 21—22-én	de. 8 órakor.
Patvarczon	„ „ 24—25-én	„ „ „
Bakón	„ „ 25—25-án	„ „ „
Csesztérn	„ „ 26—27-én	„ „ „
Ribán	„ „ 27—28-án	„ „ „

II-ik árverés minden községben lefoglalt tárgyakra nézve Bgyarmaton, 1900. évi október hó 5, 6, 7, 8, 9 és 10-ik napján d. e. 10 órakor fog a városház udvarán megtartatni. A vételár készpénzben azonnal fizetendő.

Szűgy, 1900. szept. 7.

Balás, körjegyző.

1479—1900. sz.

Felső-sápi körjegyzőséghez tartozó községekben állami, megyei és községi adó tartozásokra lefoglalt zálogtárgyakra az árverések következő napokra tüzetnek ki:

Felső-Sápon szeptember 12 és 19-én. Alsó-Sápon szeptember 15 és 22-én. Nézsán szept. 14 és 20-án. Legénden szept. 17 és 24. Mindenkor d. e. 10 órakor.

II-ik árverés Vácson, mind négy község részéről szeptember 28-án d. e. 10 órakor, a város házában.

Felső-Sápon, 1900. aug. 30.

Ursprunger, körjegyző.

1678—1900. sz.

Gutfreund Péter és nejénél adóhátrálékok fejében lefoglalt 2 ló, 1 treur Megyerben f. évi szept. hó 19-én d. e. 9 órakor a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen elfognak adatni. Esetleges második árverés Nagy-Szécsényben f. évi szept. hó 25-én d. e. 9 órakor lesz megtartva. Megyer, 1900. aug. 29.

Eöljáróság.

2636—1900. sz.

A közadók, illetéki hátrálékok s egyéb köztartozások miatt lefoglalt ingóságok Vámosfalván szeptember hó 24, 25-én, Lónyabányán szept. 26-án, Kotmanlehota október 1, 2, 3-án, Dobrocson október 8, 9, 10-én, első árverés mindig reggel 9 órától, második árverés Losoncson a „Zöldfia” vendéglőnél szeptember hó 27, október hó 4 és 11-ik napján reggel 9 órakor a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett elfognak adatni.

Lónyabánya, 1900. szept. 6.

Kossaczky, körjegyző.

3204—1900. sz.

Nógrádvármegye tekintetes árvaszékének 6683—900. számú végzése folytán Gercsák János, András, Mária, szül. Suszter Mihályné és k. Gercsák József tulajdonát képező a nógrádi 151. sztkjben 1 sor. 212. hszám alatti ház és beltelek valamint a telekkönyvről kivül álló forrási szőlő 150 korona kiküldési áron Nógrád község házában 1900. év szeptember hó 22 napján d. e. 11 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Amiről az árverezni kívánokat azzal értesitem, hogy árverezők a kiküldési ár 10 százalékát bantpévvül letenni tartoznak és a többi feltételeket az árverés előtt tudhatják meg.

Rétság, 1900 szept. 7.

Rákóczy, főbir.

313—1900. sz.

Alulírott árverés alá bocsájtom Nógrádvármegye tulajdonát képező azon régi faanyagot, mely a zelene—málnapataki th. közuton lévő 2-ik, 3, 24 és 27-ik sz. műtárgyak kijavitása alkalmával nyeretett.

Az árverést f. évi szept. hó 21-én fogom megtartani és pedig:

Delelőtt 10 órakor Málnapatakan a község házában a 2 kor. 10 fillerre becsült 10 db. 2 m. hosszú karóra, 2 db. fejára, 5 db. 3 m. hosszú bordgerendára és 14 db. egészen korhadt padlóra. Délután 4 órakor Rónyán az utkaparónál a 4 kor 60 fillerre becsült 46 db. 3 m. hosszú padlóra.

Losoncz, 1900, szept. 3.

Bartholomaides. tb. utbiztos.

Haszonbéri hirdetmény.

1606—1900. sz.

Alólírott községi előjáróság által közhírré tétetik, miszerint Vanya Gizella szécsényi lakost terhelő 29 korona 20 fillér közadó hátrálék fejében, fentnevezettnek tulajdonát képező s a póstényi 65. tkvben 1—2 sorszámok alatt foglalt ingatlanok — más lefoglalható ingóságok hiányában — 1900. évi szeptember hó 18-án delelőtt 9 órakor, a községi biró házában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymást követő évekre haszonbérbe adatni fognak.

A haszonbéri összeg az árverés alkalmával azonnal fizetendő.

Egyéb feltételek a ludányi körjegyzői irodában s a községi biró házában bármikor megtekinthetők. Halászi, 1900. évi augusztus hó 31-én.

Rosznáky, körjegyző.

37—1900. sz.

Nógrádvármegye árvaszékének 12835—900. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Éliás Márton hagyatékát képező következő ingóságok, ugymint 2 drb. hámos ló, szekér és gazdasági eszközök; továbbá az ipoly-rónyai 120. sz. telekkönyvben foglalt 1 és fél hold rét folyó 1900. évi szeptember hó 17-én delelőtt 9 órakor Nemesfalván a község házában tartandó nyilvános árverésen eladatni s ugyanazon helyen és időben a

nemesfalvi 37, 44, 48. és 60-ik sz. tkvben foglalt ingatlanokból fentnevezett örökhatályú határozatokat képező illetőségek pedig 10 évi időtartamra haszonbérbe adatni fognak.

Hová a venni, illetve haszonbérletni kívánók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek az árverés megkezdése előtt a helyszínen közölteni fognak.

Losoncson, 1900. évi augusztus 31-én.

Csonka, főszolgabíró.

2637—900. sz.

Kotmanlehota község képviselő testületének V/19. számú határozata folytán közhírré teszem, hogy Kotmanlehota község tulajdonát képező szántóföldje és rétje f. évi október hó 1-én d. e. 9 órakor a községi biró házában megtartandó nyilvános árverésen 1901. év január hó 1-től számított 6 egymásután következő évre haszonbérbe fog adatni.

Miről a bérletni szándékozik azzal értesítettnek, miszerint az árverési feltételek körjegyzői irodamba megtekinthetők.

Lónyabánya, 1900. szeptember 6.

Kossaczky, körjegyző.

Megsemmisítés.

7931—1900. sz.

Nagy György s.-tarjáni lakos 1 db. kettős fedelű ezüst remont. órájáról s ezüst lánczáról szülő 20613 számú zálogcédluját Bikabikk tanyán ismeretlen módon és időben elvesztette, megsemmisítettik.

S.-Tarján, 1900. s.ept. 5.

Plachy, főszolgabíró.

5349—1900. sz.

Korim Pál safran színóbányai lakos a részére a színóbányai körjegyzőség által 1900. év szept. 2-án 425 és 426. f. 078593 és 078594 törvényhatósági számú 2 db. fehér szőrű ökrörrel kiállított járlat levelet f. hó 4-én a zolyomi vásárról jövet elvesztette, megsemmisítettik.

Losoncz, 1900. szept. 7.

Csonka, főszolgabíró.

Körözések.

4811—900. sz.

Szakall Antal, a gácsi járási főszolgabíró tulajdonát képező 1 drb két csövű 500 mm-es „expresse” golyós, 720 korona értékű, Kirner Józseftől vásárolt löfegyver, alul fekvő előre nyitható kengyelvással és a csőnek közepén fekvő sinen Kirner József cs. és kir. puska-műves felirással ellátva f. évi augusztus hó 29-én az abelovai-gácsi törvényhatóságú uton elveszett.

Felkértem a rendőrhatalóságok, hogy a jelzett fegyvert, illetve megtalálóját nyomoztatni s eredmény esetén alulirt szolgabíróságot értesíteni sziveskedjenek.

Miről egyidejűleg a nyomozás szigorú fogantatása végett a járásomeli csendőrpáncsnok-ságokat a kör, illetve községi jegyzőségeket értesitem.

Gácsón, 1900. évi szeptember hó 3-án.

Fekete, tb. főszolgabíró.

471—1900. sz.

Reisz Herman, Galiczia, Rzeczyca Długa-i illetőségű, 30 éves, izr. vallású, nőtlen, legutóbb állítólag czukorgyári munkás illetőségi helyére való tolonczolásra előtt megszökött s ismeretlen helyen tartózkodik. Megkeresem az összes hatóságokat, hogy nevezettet nyomozzák s feltalálás esetén e hivatalhoz őt elővezetni sziveskedjenek.

Losoncz, 1900. évi augusztus 19-én.

Dr. Ottahal, rkapitány.

3447—1900. sz.

A nagyikindai törvényszék az alulirt közokirat-hamisítással vádolt két egyént körözteti:

I. Szántó Mihály. Lakhelye Kazár, kora 29 év, termete közép, arca kerek, haja gesztenyeszínű, szeme szürkés, szája, orra rendesek, különös ismertető jele: kissé rövidlátó.

II. Bencsik József. Lakhelye Kazár, kora 45 év, termete magas, arca hosszú, haja fekete, szeme barnás, szája, orra rendes, különös ismertető jele nincsen.

Jegyzőke azok egyéneknek, kik politikai jogvesztésre ítéltettek.

Berki Károly, Thomka Lajos, Kohn Lipót, Jajteles Karolin, Pap András, Sajben Sámuel, Balás Ferencz, Richtárik János, Csányi János, Kalkuk Imre, Berze András Tamás, Herczeg István, Várdi Péter, Balás János, Viczian Belko György, Gyurcsik György, Sándor Bódi Ferencz, Püspöki József, Dancs Imre, Zvaro János, Malotta András, Pinter János, Kanyó Sándor, Telek József, Mra-vik József, Csernai János, Hovsziki Soma, Percze István, Teréki János, Nándor István, Gécsi Mihály, ifj. Gécsi Benedek, Krusznicz János, Kelemen Ferencz, Legény Mór, Pipó Ferencz, Visnyár János, ifj. Liebhardt József, Tino József, Krupa Mária, Hangó Antal, Juriga József, Fischer Pinkász Jakab, Baneth Vilmos, Kulcsár József, Bálint Tamás, Bodhorecz János, Lóvy Ignác, Kovács Sándor, Anttoni Alajos, Garai Pál, Sinkó Imre, Györfly Istvánné, Sutor Antal, Feljo Péter, Gyurovits József, Sinágel László, Makó János, Baranyi Beni, Lender András, Goldis Pál, Teplan Károly, Schneller Mór, Szabó István, Schossberger Mór, Koczur György, Gere Menyhért, Dobra József, Dankó János, Polecska Ida, Sivó János, Czimmer Mária, Rosenberg Sándor, Müller Vilmos, Nagy József, Kékkő András, De-me Eüzes András, Juriga János.

Törvényszéki Értesítő.

701—1900. végreh. szám.

326

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti 8—10. kerül. kir. járásbíróóság 1899. évi Sp. V. 2828. számú végzése következtében dr. Nagy Dezsd ügyvéd által képviselt Fairbank s gépgyáros javára Tornyo György ellen 136 kor. s jár. erejéig 1900. évi április hó 2-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján felúlfoglalt és 7840 koronára becsült következő ingóságok u. m. lovak, tehének, ökrök, kocsik stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbíróóság 1900. évi V. 118—2 sz. végzése folytán 136 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi december hó 4-ik napjától járó 5 % kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 82 korona 94 fillérben bíróilag már megállapított árverés kit. 9 korona költségek erejéig Petón alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi szeptember hó 17-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felúlfoglaltatták és azokra kielégítési

jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-Szécsény, 1900. aug. hó 16-án.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

607—1900. végreh. sz.

330

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi cs. kir. járásbíróóság 1900. évi C. V. 66—4. számú végzése következtében dr. J. Bratt ügyvéd által képviselt Fischer Mór javára Stéger István ellen 101 kor. 80 fil. s jár. erejéig 1900. évi április hó 11-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felúlfoglalt és 1021 korona 20 fillérre becsült következő ingóságok u. m. s butorok, könyvek és ruhaneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi királyi járásbíróóság 1900. évi V. 134. számú végzése folytán 101 kor. 80 fil. tőkekövetelés, ennek 1900. évi jan. hó 24-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 48 kor. 59 fillérben bíróilag már megállapított 2 kor. 40 fil. ár. kit. költségek erejéig Nagyszécsényben alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi szept. hó 19. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felúlfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagyszécsény, 1900. évi szept. hó 10. napján.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

2765—1900. tk. szám.

332

Árverési hirdetményi kivonat.

A b.-gyarmati kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a b.-gyarmati takaré- és hitelintézet egy a b.-gyarmati népbank végrehajtónak Szabó János rostás végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. és 92 kor. tőkekövetelések és azoknak járuléka iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék területén lévő Vadkert nagyközösgben fekvő a vadkerti 282. sz. tlkvb. foglalt Szabó János (rostás) nevén álló I. 1—3 sor, 290, 755. és 769. hrzi szám alatt felvett ház, beltelek és káposztásokra 339 korona, az ugyanottani 1. sor, 1331 hrzi szám alatt felvett szántóföldre 78 korona, az ugyanott lévő 2. sor, 2221. hrzi sz. alatt felvett rétre 35 korona, és az ugyanottani 1. sor, 3141. hrzi szám

alatt felvett megváltott szőlőbirtokra 10 korona, a vadkerti 858. sz. tlkvb. foglalt ugyanannak nevén álló 1. sor, 1322. hrzi sz. alatt felvett szántóföldre 116 korona,

és a vadkerti 943 sz. tlkvb. foglalt ugyanannak nevén álló 1. sor, 1330. hrzszám alatt felvett szántóföldre 153 korona becsértékben az az árverést, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi október hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor Vadkert község baránál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartozna az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 33 korona 90 fillért, 7 kor. 80 fil., 3 kor. 50 fil., 1 kor., 11 kor. 60 fil. és 16 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügym. rend. 8. §-ában kij. óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerrényt atszolgáltatni.

Kelt B.-Gyarmaton, a kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóságnál 1900. évi július hó 31-én.

Basillidesz, kir. tszéki albiró.

700—1900. végreh. sz.

329

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszécsényi kir. járásbíróóság 1898. évi Sp. 483—12. számú végzése következtében Mühlstein Gábor ügyvéd által képviselt Kohn Adolf javára Steiner Bernát ellen 45 kor. 60 fil. s jár. erejéig 1900. évi július hó 20-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján felúlfoglalt és 929 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 hintó, 2 ló, butorok, ágy és ruhaneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbíróóság 1900. évi V. 365—4. számú végzése folytán 45 korona 60 fillér tőkekövetelés erejéig Nagyszécsényben alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felúlfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi IX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyszécsényben, 1900. szept. hó 7.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság
nyomdájában mindennemű munkák
a legizléseesebb kivitelben
jutányos áron elfogadtatnak

Nógrád vármegye térképes levelezőlapjai

darabonként 10 fillérért kapható

a Balassagyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság nyomdájában.

Csak nőket érdekelhet e szenzációs felfedezés!

„AFRODITIN”

mellészipító, a háremhölgyek csodahatású laurus-írja, mely visszavarázsolja a női kebel elvesztett ifjúi ödeségét, ruganyos teltségét. A testbőrt bárony-lágyságvá és selyemfényűvé varázsolja. Ezen csodahatású irgyódnővényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással **4 Korona**. Törvényesen védve. A pénz beküldésével vagy utánvétel megrendelhető a „Stearoptinum” laboratóriumában: Budapest, VIII. kerület, Mexikói-ut 88. szám a.

Üzletáthelyezés!

323

ÉPÜLET- ÉS MŰASZTALOS

üzletemet a Templom-utcából f. évi október hó 1-étől

a Kossuth-utca 605. sz. alá, a volt Reinhardt-féle házba]

az evangélikus templom közelébe helyezem át.

Elvállalok mindennemű

épület-, bútór- és műasztalos munkákat
azonkívül

CÍMFESTÉST,
betűfelírásokat,
templomi- és
díszmúaranyozást.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

ROPPER ADÁM

épület és műasztalos Balassa-Gyarmaton.

Ugyszintén elvállalok

temetkezéseket

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben helyben és vidékre
a legjutányosabb árak mellett.

Raktárt tartok különféle nagyságú
ércz- és fakoporsókban.

Apró hirdetések.

Ebenführer Lajos fűszer, rum, tea, hüvelyes-áru kereskedése B.-Gyarmaton saját háza Ajánlja saját töltésű tisztán kezelt, vörös, fehér és schiller asztali borait. Egyedüli raktára a leghatásosabb Mort-féle poloskairtó szernek.

Szatancsik Lajos építőmester B.-Gyarmaton, tervez és elvállal építések.

Frischer Ignác, férfi és női divatáru háza B.-Gyarmaton. Ajánlja különösen a méhecske védjeggyel ellátott valódi karlbádi-féle cipőket.

Himmler Mór áruháza egyedüli főraktár a 8811. sz. törv. védett Liliomvászonból, B.-Gyarmaton fő-utca.

Haebbron arczenőcs, szappan és hölgypor 3 színben kapható a készítőnél: **Süglisz Károly** magyar koronához címzett gyógytárában B.-Gyarmat.

Göbl Arnold vaskereskedőnél B.-Gyarmaton, céplőgépekhez szjak, kenőcs, kender stb. kaphatók.

Himmler Ede ifj. szálloda és kávéház tulajdonos a Zöldtábor, B.-Gyarmaton.

Dudás Samu férföltöny készítő B.-Gyarmaton saját ház.

Hirschfeld J. Jenő vaskereskedő B.-Gyarmaton, minden e szakmába vágó cikkek kaphatók.

Lövy Dávid fűszer, csemege, bor, hengermalmi liszt és festékáru raktára B.-Gyarmaton Otthon-telep.

Klein József divatáruháza B.-Gyarmaton. Balassa szálló épület, saját készítményű és méhecske védjeggyel ellátott Karlbadi cipőnagyraktár.

Meisner József hengermalmi liszt és hüvelyes-terménykereskedő, B.-Gyarmat, saját háza.

Fillo Pál férfi szabó, papi és egyenruha készítő B.-Gyarmaton.

Harangok (szabadalmazott), vas harang állványok és harang felszerelések. Hönig Frigyes harangöntődje Aradon.

Fiumei Cacao- és Csokoládégyár, (Részvény-Társaság), Fiume. Hazánk első és egyedüli nagyszabású csokoládégyára.

Neumann és Mannheim budapest. Örmölgly-utca 38 40 Faúra gyára.

Werther és Társa nártfa. Első magyar machee játék-szergyár.

Seldi Vince gépész és esztorgályos Balassa-Gyarmat, Szécsényi-utca 365. Elvállal gépjavitásokat, géplakatos és részöntési munkákat.

Losonozon egy ház 6 szobával, konyhával, éleliskamrával, pinczéval, kúttal, szép helyen, 800 ölnyi parkoszerű díszkerttel. Ár 4000 frt. Ruzs Viktorné.

Uj fakeskedés!

Tisztelettel hozom a nagyközönség b. tudomására, hogy törvényszékiileg bejegyzett

fakeskedésemet

B.-Gyarmaton a Szügyi-utca végén levő telken, (a honvédlaktanyával szemben) megnyitottam.

Üzletem mindennemű faanyaggal el van látva és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy vevőimnek a legjutányosabb és legjobb árakkal szolgálhatok.

Kapható mindenféle épületfa, gerenda, deszka, zsindely, kővező és falazó téglá, csement és mészarú.

Uj

fakeskedésemet

a nagyközönség becses pártfogásába ajánlom.

Rosenzweig Lipót,

fakeskedő.

Uj fakeskedés!

Uj fakeskedés!

Szegedi felső-tiszavideki búza után termesztett
elsőrendű vető-búzát
50 kigr.-ként 8 kor. árban — helyben átvéve — ajánl
325
Intézőség
Pta-Táb, utolsó pósta Nagy-Szécsény.

Értesítés.

Van szerencsém az érdekelt urino közönséget értesíteni, hogy a folyó évi ószi szezon beálltával én nálam, alulirotnál egy női ruha elkészítése csupán 5 frtba kerül, egyszerű ruhát még olcsóbban is készítek, tiszta és pontos munkáért kezeskedek; ószi kabátták csupán 3 és fél, 4 frtba kerülnek, ugyszintén téli kabátok akár bőrrel bélelve, akár vattás vagy másféle meleg bélelssel 5 triert készülnek, továbbá két tanuló leány felvétetik, egyik egészen ingyen részt vesz lökeletes szabás és varrásban két évig, a leányka lehet 13 éves fiatalabbat nem fogadok mivel szabádtás nélkül mával sok bajjal jár, a továbbiak pedig eszentul az egész varrás és szabádtánításért eszentul én nálam csupán 10 frt oé. fizetnek, akár keresztény akár izraelita leánykák. Nálam többféle szabádtánításban részesülnek a leánykák, nem egy mint más szabóknál kik csupán egyet tanítanak.

Becsés pártfogásért esedez kiváló tisztelettel alázatos kész szolgálja

Palla Pál,

női szabó.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)
Bámulatos gyorsan gyógyító
olaj-sebtapasz, a mely egyel-
len a maga nemében és egy
régli család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: **vágás, zúzódás, égés, fagyás,** mindenféle **kelevény, a női emlők gyulladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.**

Egy adag dra használati utasítással együtt 2 korona.

A haldéért kezeséget vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-út 88.

Gansel József és Testvére divatáru-raktára

Balassa-Gyarmat.

Ajánlja dusan felszerelt rövidáru-raktárát, mindennemű férfi, úri és gyermek divatáru-cikket. Férfi, női és gyermek cipők. Díszmű árak, fehérneműk, mindennemű vásznak és női ruha szövetek. Olcsó árak, pontos és szolid kiszolgálás, vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek. Árunk nagyrésze hazai gyártmányból áll.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltósági m. kir. honvédelmi ministerium által hivatalosan jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Felsőge Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Felsőge Salvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő Felsőge hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel ugyanannál a cipészennél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, amint megfelelőek voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt minisztereinek, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest-betűt cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok: megszűnt minden láb fájdalom, ugy. hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánóson, 1907. szeptember 17.

tisztelő híve

Wekerle Sándor.

Ovjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukzom, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid ideig viselés után megkényebbül a járás annak ki cipőjét dr. Hégyes-féle, az egész világon szahadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homloktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a ca. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Szétkúldás czakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett Felvilágítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladókna megfelelő árgondmény

Egyedüli elárúsítás Alsófehérvármegye részére.

Az Asbestáru-gyár betűt társaság képviselete és elárúsító raktára:

Gansel József és Testvére divatáru-raktára B.-Gyarmat.

SZIVATTYÚK MÉRLEGEK

minden nemű, házi, mezőgazdasági, építkezési, ipari s egyéb célokra. Legjobb gummi és kender-tünetűk. — Mindenféle csövek.

Legjobb javított rendszerű tizedes- és futó súly mérlegek fából és vasból, kereskedelmi, gyári, ipari, mezőgazdasági és házi célokra.

Szivattyu- és gépgyártási betűt társaság

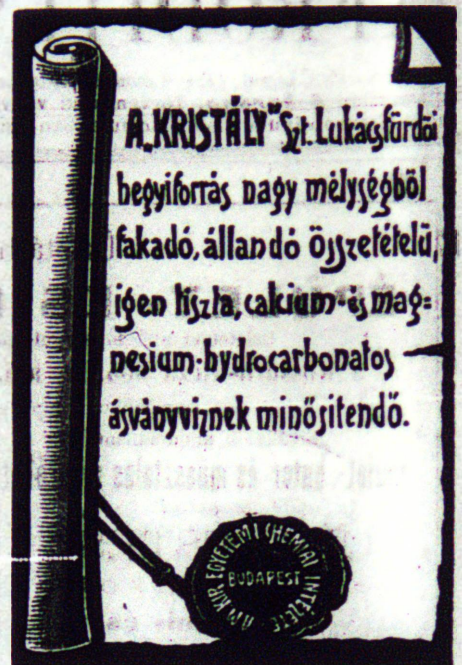
I. Schwarzenbergstrasse 6.

W. GARVENS, BÉCS

I. Wallfischgasse Nr. 14.

Kaphatók gép, vas s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kútfuró vállalatoknál stb. — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Balassagyarmaton: Benkő József, Vilim Gyula és özv. Quittner Dávidné jól felszerelt fűszer, csomoge és ásványvíz kereskedésében.

707—1900. sz.

327

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. törv.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi II. ker. kir. járásbírósa 1900. évi C. 614. számú végzése következtében dr. Kertész Arnold ügyvéd által képviselt Lengsfelder G. és fia javára Maller Kálmán ellen 476 kor. 94 fillér s jár. erejéig 1900. évi július hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 3923 korona 94 fillérre becsült következő ingóságok u. mint: 2 varrogép, 1 bolti állvány, 2 asztal, szövetek, ruhaneműk stb. nyilrános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbírósa 1900. évi V. 383—2. sz. végzése folytán 476 korona 94 fillér tőkétkövetelés és eddig összesen 27 korona 47 fillérben bírósággal már megállapított 4 korona árverés kit. költségek erejéig Nagyszécsényben alperes lakásné leendő eszközlésére 1900. évi szeptember hó 18-dik napjának délutáni 3 órája határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kért pénz feletle mellett a legközelebbi igérőnek becsőror alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Nagyszécsény, 1900. évi aug. hó 23-án.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.